

Koop geen kot in een zak

DOSSIER

ONDERWIJS

NAVRAAG MET LIESBETH LEWI

Slaagkansen in het
hoger onderwijs

'De Kerk mag best het
keitje in de schoen zijn'

'Goed doen is soms ook
niet ingrijpen'

DOSSIER: EEN KOT ZOEKEN IN LEUVEN

INTERVIEW: JOHAN SWINNEN

NAVRAAG MET LIESBETH LEWI — 32-35

EDITORIAAL

Waar zullen we volgend jaar op kot gaan?

KOTLABELS EN HUURPRIJZEN — 24-26

'Het rouwproces moet inclusief zijn'

VOORMALIG TOPDIPLOMAAT BLIKT TERUG OP RWANDESE GENOCIDE — 7-9

'Als gynaecoloog heb je altijd twee patiënten tegelijk'

De diplomafabriek

Begin dit academiejaar stelde Leuvens Hoogleraar Erwin Ooghe een plan voor om studenten gedeeltelijk hun studies te laten terugbetalen. De reden? Het zou eerlijker zijn dan het huidige financieringsstelsel, waarin de baten voor hoogopgeleiden zeer hoog zijn, maar de kosten vooral worden gedragen door niet-studenten. Ooghe's idee kon op heel wat begrip rekenen, en dat heeft alles te maken met de uitdagingen waar het hoger onderwijs vandaag voor staat.

Nieuwe cijfers (p. 5-7) bevestigen wat al even wordt gezegd. Snel afstuderen is niet langer de norm onder studenten. Hoewel er meer diploma's worden uitgereikt, doen studenten er ook langer over dan voordien. De flexibilisering van het hoger onderwijs staat studenten toe opleidingsonderdelen mee te nemen in een individueel traject, wat vaak leidt tot studieduurverlenging. Waar een diploma ASO in het verleden nog garant stond voor een bruisende academische carrière, lijken ook steeds meer studenten met zulk diploma niet voldoende gewapend voor de uitdagingen van het hoger onderwijs.

De politieke consensus in Vlaanderen blijft unaniem voor een versterking van de toelatingseisen en verdere incentives die een te ambitieuze studiekeuze tegengaan. Niet geheel onlogisch ook gelet op de publieke opinie. Uit de recente stemtest van VRT NWS bleek 78% van de Vlamingen immers voorstander van de oriënteringsproef.

Natuurlijk mag de slinger niet te ver doorslaan, ten koste van kwaliteit en belastingbetaler. Maar hoewel de cijfers nopen tot reflectie, laten ze ook heel wat vragen open. Sommigen zien in de cijfers een teken van democratisering. Meer mensen wagen de stap naar het hoger onderwijs en steeds meer mensen halen het daar ook, zij het met wat vertraging. Of studieduurverlenging werkelijk een probleem moet zijn, is dan ook een maatschappelijke vraag.

Een deel van deze redactie behoort tot de studenten die langer over hun bacheloropleiding deden dan voorzien. Niet omdat ze niet opgewassen zouden zijn tegen het hoger onderwijs, maar omdat dit systeem de vrijheid biedt om naast studies ook te werken of betekenisvolle engagementen aan te gaan, en dat op eigen verantwoordelijkheid. Ook een eventueel *accident de parcours* kan zo worden ingecalculerd. Uiteindelijk doen Vlaamse studenten er ook niet langer over om de arbeidsmarkt te bereiken dan hun Europese studiegenoten.

In een meer activerend en afgeschermd hoger onderwijs gingen we misschien sneller naar een diploma, maar de vraag is of de afgelegde weg even waardevol zou zijn en of je zo niet onnodig studenten overboord duwt. Hoe dan ook zijn er vele wegen, en moet iedereen zelf uitmaken hoe waardevol de zijne is.Ⓜ

Vinsent Nollet is hoofdredacteur. Het editoriaal wordt gedragen door de voltallige redactie.

onderwijs > Steeds meer diploma's in het hoger onderwijs — 5

onderwijs > Afstand secundair en hoger onderwijs vergroot — 7

onderwijs > Het Schaduwkabinet: Bisschop Johan Bonny — 8-10

sociaal > Progressief joods: prof. Brian Doyle — 12-13

internationaal > Proffen op de Europese kieslijst — 18-19

student > Kortverhaal over het Leuvense studentenleven — 27

cultuur > Meer kleur in het cultuurlandschap — 28-29

strip — 17

beeldreeks — 20-21

cultip — 29-30

onderhond — 30-31

KU Leuven — 36-37

OPINIE

Zing zoals je gebekt bent

Arthur Hendrikx hekelt de geleidelijke verengelsing van onze taal — 14-15

Wanneer de natuur het initiatief neemt

Dr. Glen Delière schreef de klimaatcolumn, over een actieve natuur — 16

door [Anneka Robeyns](#)

FRANKRIJK ORGANISEERT INTERNATIONALE ARCHITECTUUR WEDSTRIJD VOOR HEROPBOUW NOTRE DAME

Steeds meer diploma's uitgereikt in het hoger onderwijs

De laatste jaren werden in Vlaanderen steeds meer diploma's uitgereikt, maar tegelijk deden studenten er nog nooit zo lang over. Steeds minder studenten slagen ook volledig in hun eerste jaar.

door [Vinsent Nollet](#), [Daan Delespaul](#) en [Ana Van Liedekerke](#)

Studieduurverlenging is de nieuwe norm. Dat blijkt uit cijfers van de Vlaamse Overheid die *Veto* kon inkijken. De cijfers tonen een terugval van het aantal studenten dat zijn of haar diploma in drie jaar behaalt. Op dit moment behaalt ongeveer 30% van de studenten binnen de drie jaar een academische of professionele bachelor. De leeftijd waarop jongeren in Vlaanderen een diploma halen (23 jaar) is in vergelijking met andere OESO-landen (26 jaar) wel erg laag.

'Het is zeker geen goede zaak dat maar een klein deel van de studenten zijn of haar diploma binnen drie jaar haalt', reageert onderwijsminister Hilde Crevits. 'Wat mij het meest zorgen baart, is het aantal studenten dat helemaal geen diploma haalt. Daarom hebben we de voorbije jaren ook maatregelen genomen.' De minister verwijst naar maatregelen tot modernisering van het secundair onderwijs die volgend schooljaar van start gaan, met onder andere nieuwe eindtermen. 'Ook de regelgeving rond studievoortgangsmaatregelen werd aangescherpt. Instellingen krijgen meer ruimte om studenten van dichtbij op te volgen en op een efficiëntere manier de studievoortgang te bewaken.'

Naast de afname van studenten die in drie jaar een diploma behalen, is er vooral een toename van studenten die dat in vier jaar (of langer) doen. In het algemeen worden wel meer diploma's uitgereikt. In 2013-2014 behaalde 45,6% cumulatief een diploma na vijf jaar, in 2017-2018 was dit 46,4%. 'Je kan dit interpreteren als dat een aantal studenten er wat langer over doet, maar we wel meer diploma's hebben in ruil daarvoor', stelt Luc De Schepper, rector van de

UHasselt. 'Vanuit democratiseringsoogpunt is dit wel een positief gegeven.'

Flexibilisering

De cijfers tonen ook duidelijk dat de 'middenmoot' bij startende studenten in stijgende lijn is. 32% slaagde vorig academiejaar over de hele lijn in het eerste jaar, in 2010 was dat 38%. Het merendeel van studenten neemt vakken mee naar het tweede jaar, of tolereert ze na hun eerste jaar.

Studenten lijken zich zo meer aan te passen binnen het systeem van flexibilisering. 'Men heeft ook een aantal maatregelen genomen die flexibiliteit en studieduur bijna automatisch in de hand werken', zegt onderwijssocioloog Bram Spruyt (VUB). 'De bachelor-masterstructuren waarbij men niet meer denkt in aantal studiejaren, geeft studenten valse het gevoel "we slagen niet meer voor een jaar, maar we zijn bezig aan een traject". Dan wordt het natuurlijk makkelijker om een vak al eens te laten staan.' Achter de dalende slaagcijfers in het eerste jaar schuilt ook een groter probleem in de voortrajecten van studenten (zie p.7).

Studieduurverlenging is volgens Sebastiano Cincinato (VUB) meer realiteit dan probleem: 'Drie jaar is voor een deel van de studentpopulatie zoals die er nu uitziet waarschijnlijk geen realistische termijn.' Hij pleit ervoor de blik open te trekken naar gewijzigde percentages binnen een langere termijn: 'Als je gaat kijken naar andere cijfers, dan zie je dat na vijf jaar acht op de tien studenten wel een diploma haalt.'

De studieduurverlenging is dan de prijs die je betaalt voor de democratisering van het hoger onderwijs: 'De Vlaamse situatie waarbij studenten kunnen instromen zodra ze een diploma secundair onderwijs hebben, is een politieke keuze

die je als maatschappij maakt. Het gaat er dan om dat je op de beste manier probeert om te gaan met problemen. Uit mijn onderzoek blijkt dat heroriëntatie, het krijgen van studenten op een plek waar ze goed functioneren, daar cruciaal is.'

Ook Jan Danckaert, vicerector Onderwijs en Studentenbeleid aan de VUB, wijst op de effecten van de flexibilisering. 'Het is natuurlijk duidelijk dat die flexibilisering enkel tot studieduurverlenging kon leiden, het omgekeerde zou helemaal onlogisch zijn.' Onder die hervorming is de mogelijkheid tot delibereren namelijk grotendeels afgeschaft.

Studenten moeten nu voor elk opleidingsonderdeel van een bacheloropleiding slagen. 'We zijn in dat opzicht ook verstrengd en dat samen met flexibilisering kon nooit tot studieduurverkortingen leiden.' Desondanks blijft het aantal studenten dat op drie jaar een diploma haalt in absolute aantallen nog redelijk stabiel. Dat geldt nog meer voor studenten die het bachelordiploma op vier jaar halen, wat ik maatschappelijk heel aanvaardbaar vind.'

Focus op (her-)oriëntering

Danckaert vindt wel dat er meer inspanningen moeten komen om de tijd tot diploma in te perken. 'De belangrijkste en misschien enige manier om dat te doen is via een verschuiving naar snellere heroriëntering. Je kan een harde grens stellen, maar wij pleiten toch ook voor een gesprek. Er kan een goede reden zijn waarom de student het in het begin verkeerd heeft aangepakt, en er toch ruimte is voor verbetering. Maar dan moet die verbetering ook gemonitord worden.'

Daarbij moet je ook verder durven kijken dan bruto cijfers waarbij geen rekening wordt gehouden met de achtergrond van studenten,

vindt Cincinnato: 'In sociaal beleid kijken ze ook naar de mogelijke impact van maatregelen op bijvoorbeeld armoede. Voor het hoger onderwijs zou het interessant zijn om sociale impactanalyses uit te voeren.'

Vroeger werden studenten door de universiteit gedelibereerd op jaarbasis, nu moeten ze zelf tolerantiepunten inzetten voor specifieke opleidingsonderdelen waarvoor ze niet slaagden. Studenten zouden daar karig mee omspringen, vertelde vicerector Onderwijsbeleid (KU Leuven) Tine Baelmans al eerder aan *Veto*. Door de inzet van tolerantiepunten staan studenten immers leerkrediet af dat ze wellicht toch nog zelf willen inhalen. 'Wat ze in het eerste jaar inzetten, kunnen ze niet zomaar op een later moment voor een ander opleidingsonderdeel gebruiken', zei de vicerector toen. 'Om het volgende jaar niet te hypothekeren, kiezen veel studenten voor een tweede zit.'

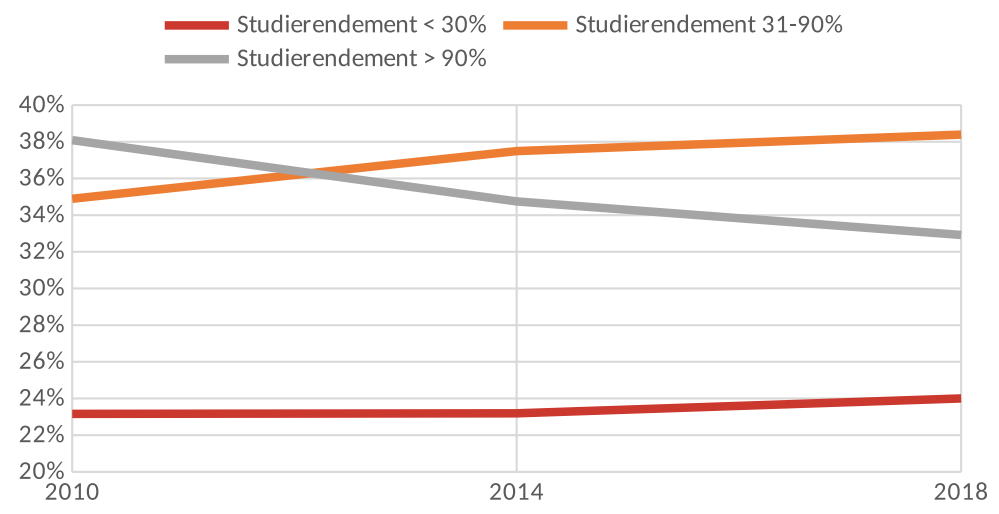
'Het is zeker geen goede zaak dat maar een klein deel van de studenten zijn of haar diploma binnen drie jaar haalt'

[Hilde Crevits](#), minister van Onderwijs

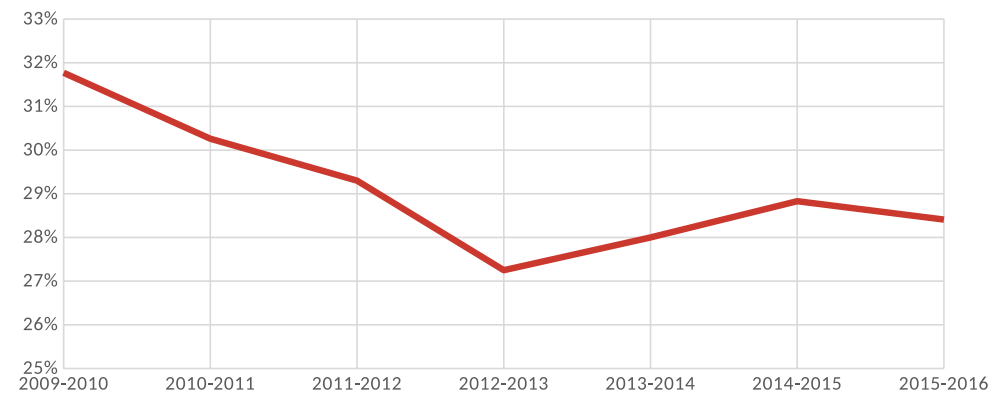
'De grens waarbij een instelling dwingende voorwaarden kan koppelen aan een inschrijving is opgetrokken van 50% naar 60% studierendement', zegt minister Crevits. 'Dat betekent dat een instelling hoger onderwijs een voorwaarde kan koppelen aan de inschrijving als de student minder dan 60% van de opgenomen studiepunten haalt. Dat betekent ook dat instellingen studenten die van elders komen even streng kunnen gaan opvolgen.' De voorwaarden zijn dan bijvoorbeeld het volgen van studiebegeleiding of geen vrije keuze bij het samenstellen van het jaarprogramma. 'Die maatregelen zijn genomen net om de tijd om af te studeren in te perken.'

'Deze cijfers bewijzen dat de studievoortgangmaatregelen die de minister nam, zoals het verhogen van de grens waaronder instellingen sancties kunnen opleggen van 50% naar 60%, niet werken', reageert Tine Soens, parlementslid voor sp.a. 'Het studierendement is niet verbeterd en ondertussen haken er wel studenten af die wel een diploma kunnen halen. Wij hebben altijd gepleit om in het secundair jongeren goed te oriënteren en te zorgen dat de competenties die je daar meekrijgt goed aansluiten op wat je nodig hebt om te kunnen starten in het hoger onderwijs. Dat is vandaag helaas niet het geval.'

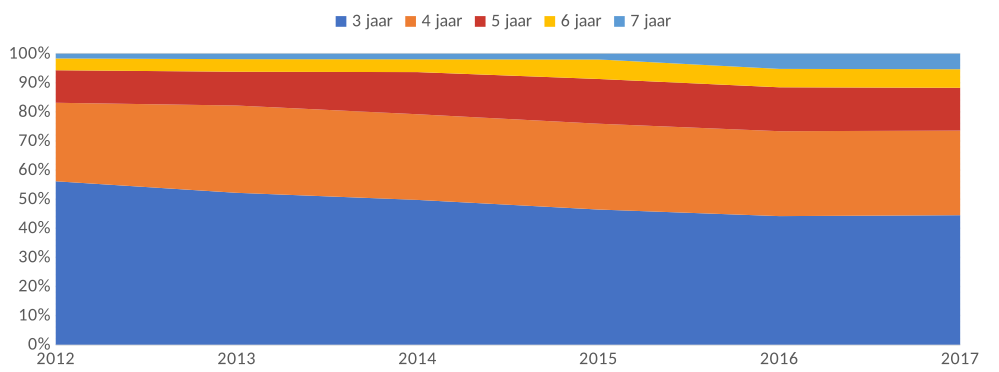
Procentueel studierendement bij eerstejaarstudenten

Aantal generatiestudenten dat Bachelor (ABA of PBA) behaalt op 3 jaar

Nog nooit zo veel diploma's uitgereikt, maar nog nooit deden studenten er zo lang over

dossier > Slaagkansen in het hoger onderwijs

Wordt de afstand tussen het hoger en secundair onderwijs stilaan onoverbrugbaar?

Achter de lage slaagkansen in het eerste jaar schuilt een groter probleem in de voortrajecten van studenten. Die lijken in Vlaanderen steeds minder te appelleren aan de uitdagingen van het hoger onderwijs.

door [Ynsent Nollet](#), [Daan Delespaul](#) en [Ana Van Liedekerke](#)

Ons onderwijssysteem mag dan wel top zijn in de Europese klas, de afgelopen jaren tonen de cijfers enkele zorgwekkende trends. Vooral in de overgang van secundair naar hoger onderwijs staan nog heel wat werven open, zo bewijzen nieuwe cijfers. Waar een diploma ASO in het verleden nog garant stond voor een bruisende academische carrière, lijken steeds meer studenten met zulk diploma niet voldoende gewapend voor de uitdagingen van het hoger onderwijs. Van die ASO'ers wist slechts tien jaar geleden nog minstens de helft hun bachelordiploma in drie jaar te halen, momenteel nadert dat cijfer met 39,84% de grens van een derde.

'Dat wil zeggen dat het beginniveau van de studenten lager is dan vroeger', meent Koen Daniëls, Vlaams parlementslid voor N-VA. 'Studenten hebben dan nog wel altijd een diploma secundair onderwijs, maar we stellen vast dat ze er langer over doen om een diploma hoger onderwijs te halen. Ondanks het diploma secundair onderwijs beschikken ze dus niet noodzakelijk over de noodzakelijke basiskennis en competenties om te slagen in het hoger onderwijs.'

Pact

Dat bevestigt ten dele het reeds vermelde plaatje van de student die langer studeert, maar ook structureel komen hier heel wat problemen naar boven. Niet alleen daalt de onderwijskwaliteit in Vlaanderen volgens rankings als de PISA en TIMSS jaar na jaar, evenzeer blijkt de wisselwerking tussen universiteiten en middelbare scholen minimaal. Reken daar nog eens bij dat de slaagcijfers over drie jaar voor buitenlandse en

Waalse studenten stabiel blijven, en het wordt duidelijk dat een groot deel van de problemen rond slaagkansen zich in dat voortraject bevinden.

Om de studieduurverlenging tegen te gaan werd vooralsnog vooral geopteerd voor een grotere nadruk op oriëntering van toekomstige studenten. Om die reden werd een graduele uitbreiding van niet-bindende toelatingsproeven ook in het huidige regeerakkoord opgenomen. Dit beleid biedt volgens Spruyt geen soelaas: 'Met wat we nu doen met toelatingsproeven en dergelijke meer, doen we eigenlijk het omgekeerde. Daarmee zondert men het hoger onderwijs net verder af. Wel dan zeg ik: misschien moeten we er eerst voor zorgen dat het hoger onderwijs explicieter is in wat het verwacht.' Aan de hand daarvan zou het secundair onderwijs haar eindtermen dan concreter kunnen aanpassen.

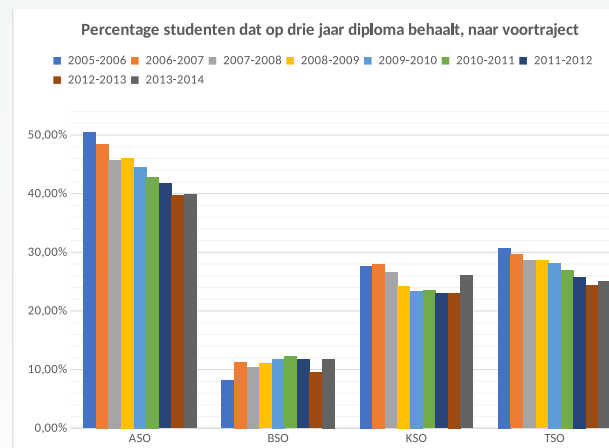
Vanuit verschillende Vlaamse rectoraten krijgen we dezelfde boodschap te horen. 'Als deze cijfers kloppen, moeten we dringend met het secundair onderwijs gaan praten', zegt een vicerector van een Vlaamse universiteit. Vlaams minister van Onderwijs Hilde Crevits lijkt alvast tegemoet te komen aan die vraag: 'Volgend jaar vangt de modernisering van het secundair onderwijs aan, mét nieuwe ambitieuze eindtermen.'

Daarnaast werd gewerkt aan verschillende oriënteringsproeven om leerlingen bewuster hun studiekeuze te laten maken: 'De proeven geven studenten in spe een duidelijk beeld van wat ze kunnen verwachten in de opleiding en hoe ver ze staan, wat hun sterke en minder sterke punten zijn.'[Ⓐ] (Lees een meer uitgebreide versie van dit artikel op [veto.be](#))

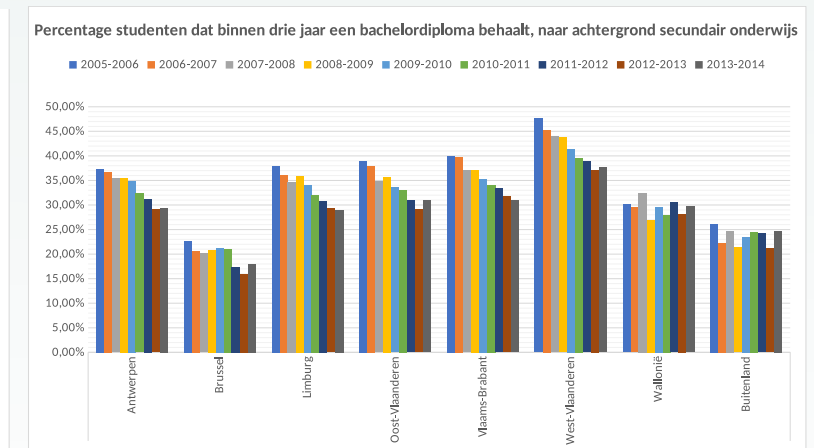
Brussel: het kneusje van het Vlaamse onderwijs?

Gepeild naar de regionale verschillen in studieduur valt vooral de zwakke score van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op. Van de studenten die school hebben gelopen in Brussel haalt een dramatische 17,97% slechts zijn of haar diploma in drie jaar, 20% minder dan de Vlaamse koploper West-Vlaanderen. Één van de redenen voor dat dramatisch Brussels resultaat moet volgens Daniëls vooral bij de onderwijstaal worden gezocht: 'Tot spijt van wie het benijdt, maar ik kan het alleen maar vaststellen, ook uit de resultaten van de PISA-ranking, dat de kennis van het Nederlands daar een cruciale factor is. Enkel en alleen al door het onvoldoende beheersen van de onderwijstaal stellen we vast dat een student op de leeftijd van vijftien tot 3,5 jaar leerachterstand kan oplopen, uitgezonderd socio-economische factoren'

Een tweede factor ziet Daniëls in de lagere onderwijskwaliteit van het Waalse onderwijs, dat ook in Brussel wordt ingericht. 'Als die studenten dan vanuit een niet-Nederlandse school naar een Vlaamse universiteit gaan, dan weten we hoe dat eruitziet.' Sebastiano Cincinnato (VUB) nuanceert: 'Als je de vergelijking maakt tussen stadsgewesten in plaats van provincies worden de verschillen veel kleiner. Het is eerder een stedelijke problematiek dan wat deze grafiek doet uitschijnen, een Brusselse problematiek. De trend blijft wel dat studenten die in steden secundair onderwijs hebben gelopen wat lagere slaagkansen hebben in het hoger onderwijs. Scholen in steden hebben ook een ander en diverser doelpubliek, en andere uitdagingen. Dat maakt het misschien ook uitdagender om leerlingen voor te bereiden op het hoger onderwijs.'[Ⓑ]

45.10

onderwijs

veto — 7

‘De Kerk mag best het keitje in de schoen zijn’

‘Het verwondert me eerlijk gezegd niet dat politici die over identiteit praten bij het christendom uitkomen.’ Een kleine glimlach tekent zich af op het gezicht van Bonny, dat baadt in een haast sacrale streep lenteson.

door [Jef Cauwenberghs](#) en [Daphne de Roo](#)

De combinatie 'Johan Bonny - KU Leuven' doet bij velen waarschijnlijk niet direct een belletje rinkelen, maar de bisschop zetelt al jaren in de Inrichtende Overheid en Raad van Bestuur van de KU Leuven en de Algemene Vergadering van de Associatie. Hier heeft hij 'louter' een raadgevende stem, maar dat zorgt volgens Bonny niet voor een ondergeschikte positie. 'Als ik mee over iets nadenk wordt dat even serieus genomen als wanneer iemand anders iets zegt', vertelt hij. 'Het is niet met groots ontzag van "de bisschop heeft gesproken", maar ik voel me zeker gehoord.' Bonny beschermt naar eigen zeggen vooral de katholieke waarden, zoals solidariteit. 'De KU Leuven staat zeer sterk als katholieke universiteit, als men het internationaal bekijkt. Ik heb er laatst nog voor gepleit dat kleinere katholieke universiteiten niet vergeten worden. Kleinere universiteiten – vooral in de derde wereld - hebben nood aan de steun van een grotere broer om te kunnen groeien.'

De internationalisering, met bijbehorende concurrentie, is nochtans een grote prioriteit voor de huidige rector Luc Sels. Met zijn voorganger Rik Torfs trok Bonny in 2014 nog naar het Vaticaan. Het was geen publiek geheim dat kerkjurist Torfs en bisschop Bonny heel wat common ground hadden. Toch benadrukt Bonny dat de band met Sels niet minder is: 'Torfs is als kerkjurist natuurlijk bezig met thema's die ik ook bestudeer, maar het is niet omdat ik met Sels niet over theologie praat, dat de gesprekken niet goed zijn. Sels is een minder bevolgen spreker en iets zakelijker, maar hij kent zijn dossiers en heeft evenveel interesse om samen te werken. Naast internationalisering zet hij ook in op deontologie in het onderzoek. Zeker in tijden van publicatiedruk en haantje-de-voorste-gedrag is dat zeer goed.'

De kerk als goede herder

Juist op vlak van deontologie lijkt anderzijds de stem van de kerk steeds kleiner te worden. Bio-ethici buigen zich nu mee over kwesties

waarover vroeger alleen de Kerk sprak. 'Dat zijn bladen die men meer dan vijftig jaar geleden al omgedraaid heeft', stelt Bonny. 'De kerk heeft zich in Vlaanderen bovendien altijd constructief opgesteld in zijn relatie tot de wetenschap. Het is normaal dat er ethische waakzaamheid is over bepaalde wetenschappelijke ontwikkelingen, zoals embryonaal onderzoek, en het is goed dat daarover discussie plaatsvindt.'

De bisschop benadrukt dat hij het vooral belangrijk vindt dat de vragen gesteld en besproken worden, en juist daarom is volgens hem de universiteit zo belangrijk. 'Bij onderzoekscentra die bezig zijn met winst en investeerders spelen die vragen minder. Binnen een universiteit, als *universitas*, is er een grotere terugkoppeling, een grotere interactie tussen mensen uit verschillende onderzoeksgebieden. Ze houden elkaar alert en waakzaam.' Binnen dat kader toont Bonny zich ook een voorzichtige voorstander

'Ik laat nu in het midden of de bisschop een vrouw zou kunnen zijn'

van Leuven Research and Development, de tak van de KU Leuven die onderzoek verricht in opdracht van en samenwerking met bedrijven uit de privésector. 'Dat er investeringen gebeuren, dat onderzoek wordt omgezet in producten, is natuurlijk een meerwaarde voor de samenleving. Moet een universiteit over evenwicht waken? Ja. De wetenschappelijke flank moet prioritair blijven ten opzichte van de industriële flank. Ik denk dat dit nog zo is, maar enige waakzaamheid is geboden.'

'Ik verslik me allang niet meer in Maarten Boudry'

Ook het feit dat de KU Leuven internationaal haar 'K' achterwege laat, en op de kaart wordt gezet als University of Leuven, zorgt niet voor slapeloze nachten bij de bisschop. 'Men weet wereldwijd donders goed dat de 'K' in KU Leuven voor katholiek staat, en dat is, elders misschien meer dan hier, een kwaliteitslabel. Dat geldt zelfs voor studenten uit Azië of het Midden-Oosten, waar christenen een minderheid vormen.' Die internationale interesse is te zien in de inschrijvingsaantallen van de faculteit Theologie, waar de terugvallende Vlaamse cijfers worden opgevangen door buitenlandse studenten. Deze worden echter niet aangemaand om in Vlaanderen te blijven. 'Hun afstuderen is een bijdrage van Leuven aan de wereldkerk', stelt Bonny. 'Een bisschop uit Afrika die een student naar hier stuurt, wacht op zijn terugkomst. Daar hebben ze hem harder nodig dan wij.'

Naast het aantal buitenlandse studenten stijgt ook het aantal vrouwelijke studenten in Theologie. Kan dit een duwtje geven naar de opening van het priesterambt voor vrouwen? 'Het klopt dat de Kerk nog altijd geen vrouwen tot priester wijdt. Je kan dat goed of slecht vinden.' Bonny lijkt wat om de kwestie heen te fietsen en vertelt dat hij vrouwen vooral wil aanmoedigen al datgene te doen in de Kerk wat wel mogelijk is. Of er ooit een vrouw zijn functie als vertegenwoordiger van de Kerk bij de KU Leuven invult, blijft een lastige vraag. 'Ik vind het vooral belangrijk dat een Vlaamse bisschop de moeite doet om persoonlijk aanwezig te zijn; zodra bisschoppen een vertegenwoordiger sturen – en dan laat ik in het midden of dat een man of een vrouw moet zijn – lijkt het erop dat zij de instelling of de vergadering niet belangrijk genoeg vinden om er zelf naartoe te komen.'

De positie van de Kerk in de KU Leuven is dan ook niet zonder controverse. Zo tweette filosoof Maarten Boudry een tijdje geleden dat elke zichzelf respecterende universiteit geen faculteit Theologie zou mogen hebben. We vragen Bonny

(‘Arme universiteit die niet zou nadenken over religie en geloof’)

© Daphne de Roo

of hij zich niet verslikte in zijn koffie toen hij dat las. 'Ik verslik me allang niet meer in Maarten Boudry', antwoordt de bisschop al lachend, om dan serieus te vervolgen: 'Wetenschap gaat over zeer uiteenlopende domeinen. Van wetenschappen met cijfers tot wetenschappen zonder cijfers, zoals de filosofie. Wetenschap gaat ook over religie en geloof. Arme universiteit die niet zou nadenken over die materie.'

Er is een voordeel in beide richtingen meent Bonny: niet alleen is nadenken over geloofskwesties belangrijk voor wetenschappers, even belangrijk is wetenschappelijk onderzoek voor gelovigen. 'Het christelijk geloof wil begrijpen. Het zoekt naar redelijke fundamenten en logische samenhang.' Aan fanatiek geloof heeft de Antwerpse clericus misschien wel een grotere hekel dan aan fanatiek ongelof. 'Ook binnen de Kerk bestaan strekkingen die de rede en de wetenschap wantrouwen, zelfs in de hogere regionen. De passage in de Bijbel waar Jezus over water wandelt is niet zomaar een historisch

verslag. Neen, onderzoek het literair genre en de verschillende betekenislagen onder het verhaal!'

De christelijke identiteit

Fanatisme vindt natuurlijk ook plaats op andere vlakken. Wat vindt de bisschop ervan dat er zoveel gesproken wordt over 'onze christelijke identiteit'? Ook dit wekt een lach op bij Bonny. 'Veel politici realiseren zich in verkiezingsmodus plots weer dat christenen ook kunnen stemmen.' Toch bekijkt hij ook de ernstige kant: het doorslaan naar extreem-identitaire bewegingen. 'De vraag wat onze identiteit definieert is wel degelijk terecht', stelt Bonny. 'Onze omgangsvormen, onze opvattingen over mensenrechten en rechtvaardigheid, onze kunst en cultuur: ze komen grotendeels uit het christendom. Hoe kun je naar Bach luisteren zonder te weten wat een mis of een requiem is?' Bonny's bureau zet zijn woorden kracht bij: het is ingericht als een kleine kapel, met aan alle muren een kunstwerk waaruit de christelijke iconografie spreekt.

(‘Veel politici realiseren zich in verkiezingsmodus plots weer dat christenen ook kunnen stemmen’)

Dat de politiek steeds verwijst naar de Kerk, opent de vraag of de kerk niet haar eigen waarden duidelijk moet maken in politieke kwesties. Moet de kerk zich uitspreken over politieke kwesties, zelfs over gevoelige thema's zoals migratie? 'Ja, maar ze moet niet aan politiek doen', stelt hij. 'Onder alle politieke debatten schuilen antropologische of ethische vragen. Wat zijn de waarden van het leven en hoe houden we die in balans? Voor die denkoefening kan de Kerk waardevolle gedachten en inzichten aanbrengen. De Kerk mag daarbij best het keitje in de schoen zijn, dat steekt zonder te verlammen, te verhinderen dat iemand kan stappen. Een christendom dat zich neutraal opstelt, dreigt in betekenisloosheid terecht te komen.' Hetzelfde geldt volgens Bonny in meer of mindere mate voor de universiteit, die natuurlijk de wetenschappelijke onderbouw moet leveren voor bepaalde discussies. 'In bijvoorbeeld het klimaatvraagstuk heeft de universiteit een belangrijke rol in de aanlevering van het vereiste wetenschappelijk onderzoek.'

Dan nog een laatste vraag. We peilen naar Bonny's gedachten over de uitvaart van kardinaal Danneels, waar kardinaal Jozef De Kesel uitsprak dat hij rekende op Gods vergeffenis. Ook voor Bonny raakt dit aan de kern van zijn geloof. 'God is barmhartig.' Ook wij mogen dat meer zijn, meent hij. 'Onze samenleving komt barmhartigheid te kort. We lopen met een checklist rond die we moeten afvinken. We zijn veeleisend geworden. Vergeven en verzoenen kost tijd en die tijd nemen we niet.' Moeten wij dan alles kunnen vergeven? Bonny verwijst naar de slachtoffers van seksueel

misbruik die hij sprak. 'Ik begrijp het als je dat niet kunt vergeven. Je kunt jezelf of iemand anders niet dwingen tot vergeffenis. Mensen mogen zulke vragen ook laten rusten, in de hoop op andere en betere tijden. Ik hoop toch dat God voor allerlei leed, zoals ziektes en oorlogen, een bestemming heeft.'

'Maak je geen illusies over de lessen die een mens trekt uit het verleden'

Die bestemming komt er voor Bonny niet in het aardse leven, ook niet door bijvoorbeeld lessen te trekken uit vorige generaties. 'Van een zestiger tot een twintiger: Maak je geen illusies over de lessen die de mensheid uit haar verleden trekt. Wat kwam er na de Eerste Wereldoorlog en "Nooit meer oorlog"? Stalin, Hitler, Mao en zovele andere dictaturen, tot op vandaag. Welke lessen uit de geschiedenis trekken we voor onze democratie? Wat met populistten als Trump? Het leven van een mens is de verkorte weergave van de geschiedenis in zijn geheel, en omgekeerd. Zoals een mens sterft, zal ook de planeet aarde eens sterven. Ooit zal zij niet meer voldoen aan de voorwaarden om een homo sapiens te laten leven. Tenzij die homo sapiens al vroeger van de aarde verdwenen is. Alles is eindig. Buiten God natuurlijk.' ☺

Debat

Politieke media of mediapolitiek?

woensdag 15 mei, 20u

Aula Zeger van Hee

met aansluitend gratis receptie!

veto

onafhankelijk studentenblad

Koosjere haggis of het verhaal van een progressief-joodse Schotse professor

Een portret: Brian Doyle

Brian Doyle is professor aan de KU Leuven en progressief jood. Een inkijk in zijn leefwereld en het jodendom de dag van vandaag.

door [Mirjam Eren](#)

Brian Doyle werd geboren in Schotland en emigreerde op zijn 30ste naar België. Hij doceert nu aan de KU Leuven; vakken over Jodendom, Hebreeuws en de Hebreeuwse Bijbel. Daarnaast is hij mee verantwoordelijk voor het academische tijdschrift *Ethical Perspectives*. Doyle richtte een kleine joodse gemeenschap op in Leuven. Ohel Yachdav, wat letterlijk ‘tent van samenzijn’ betekent. Dat alles combineert de professor sinds drie jaar met een opleiding tot rabbijn in Berlijn. ‘Maandag en vrijdag geef ik mijn lessen in Leuven, in het weekend ben ik bij mijn gemeenschap en dinsdag, woensdag en donderdag in Berlijn. Het is soms puzzelen om alles te combineren, maar tot nu toe lukt het.’

Bezige bij: professor en rabbijn-in-wording
Zijn docentschap is voor Doyle een verrijking. Toen hij enkele jaren geleden begon als docent, kreeg hij de cursussen van de voorgaande docenten om mee aan de slag te gaan. Wat hem opviel, was dat die – op een paar uitzonderingen na – het jodendom benaderden vanuit een christelijk perspectief. Doyle besloot het anders te doen en het jodendom te tonen door een joodse bril, vertrekkend vanuit zijn eigen leefwereld en ervaringen als jood.

'Wanneer ik in mijn lessen een joods gebruik toelicht, hoor ik vaak van moslimstudenten dat zij binnen hun religie hetzelfde doen'

Zo'n twintig procent van Doyles studenten is moslim. ‘Dat is fijn om te zien, omdat mijn vakken geen plichtvakken zijn. Studenten kiezen er zelf

voor ze te volgen.’ Doyle is heel dankbaar voor de mix aan religieuze achtergronden bij de studenten in zijn lessen. Dat staat hem toe de raakpunten te zoeken tussen het jodendom en religies als het christendom en de islam.

Aangezien het christendom ontstaan is uit het jodendom, zijn er heel wat gelijkenissen tussen de twee. Maar wat Doyle door de jaren heen ontdekte, is dat het jodendom eigenlijk meer gemeen heeft met de islam dan met het katholicisme. ‘Wanneer ik in mijn lessen een joods gebruik of een traditie toelicht, hoor ik vaak van moslimstudenten dat zij binnen hun religie hetzelfde doen.’ Een groot raakpunt tussen de twee is de erkenning van de eenheid van God. Het Sjema, een kerngebed binnen het jodendom dat zegt dat God één is, is voor moslims heel herkenbaar. ‘Het is mooi om te zien dat we eigenlijk allemaal broers en zussen zijn’, zegt Doyle.

Niet allemaal chassidim

Binnen het jodendom zelf zijn er ook verschillende stromingen. De meest gekende zijn de (ultra-)orthodoxe chassidische joden die speciale uniformen hebben en waarbij de vrouwen pruiken dragen; de joden die we vooral in Antwerpen zien. Maar niet alle joden zijn chassidim. ‘Dat is een groot misverstand. Net als dat alle joden mensen zijn met veel geld en belangrijke posities binnen het bankwezen’, glimlacht Doyle. In Brussel zijn er meer moderne orthodoxe joden te vinden. ‘Aan hen kan je in tegenstelling tot chassidische joden niet zien dat ze jood zijn. Moderne orthodoxe joden vinden het belangrijk de wetten na te leven, maar ook aansluiting te vinden bij het dagelijkse leven.’

Doyle zelf hangt de liberale, progressieve vorm van het jodendom aan. Die stroming is ontstaan uit de hervormingen binnen het jodendom in de negentiende eeuw in Duitsland en heeft zich verder ontwikkeld na de Tweede Wereldoorlog, vooral in de Verenigde Staten. De progressieve of ‘*Reform*’-beweging binnen het jodendom ontstond in die tijd vanuit een drang naar maatschappelijke integratie in plaats van naar apartheid.

Drie belangrijke pijlers binnen het progressieve jodendom zijn het ethische, het actieve en gelijkheid. Progressieve joden gaan uit van de ethische verantwoordelijkheid die ze dragen tegenover zichzelf, de ander en de planeet, ze gaan steeds op zoek naar de wortels van hun engagement. Het jodendom is bovendien een actieve religie, een religie van doen. Tot slot heerst er binnen het progressieve jodendom een gelijkheid tussen man en vrouw. Ze genieten dezelfde rechten en plichten en vrouwen kunnen ook rabbijn worden. In het traditionele jodendom daarentegen spelen vrouwen een andere rol, die weinig te maken heeft met de liturgische plichten die mannen vervullen.

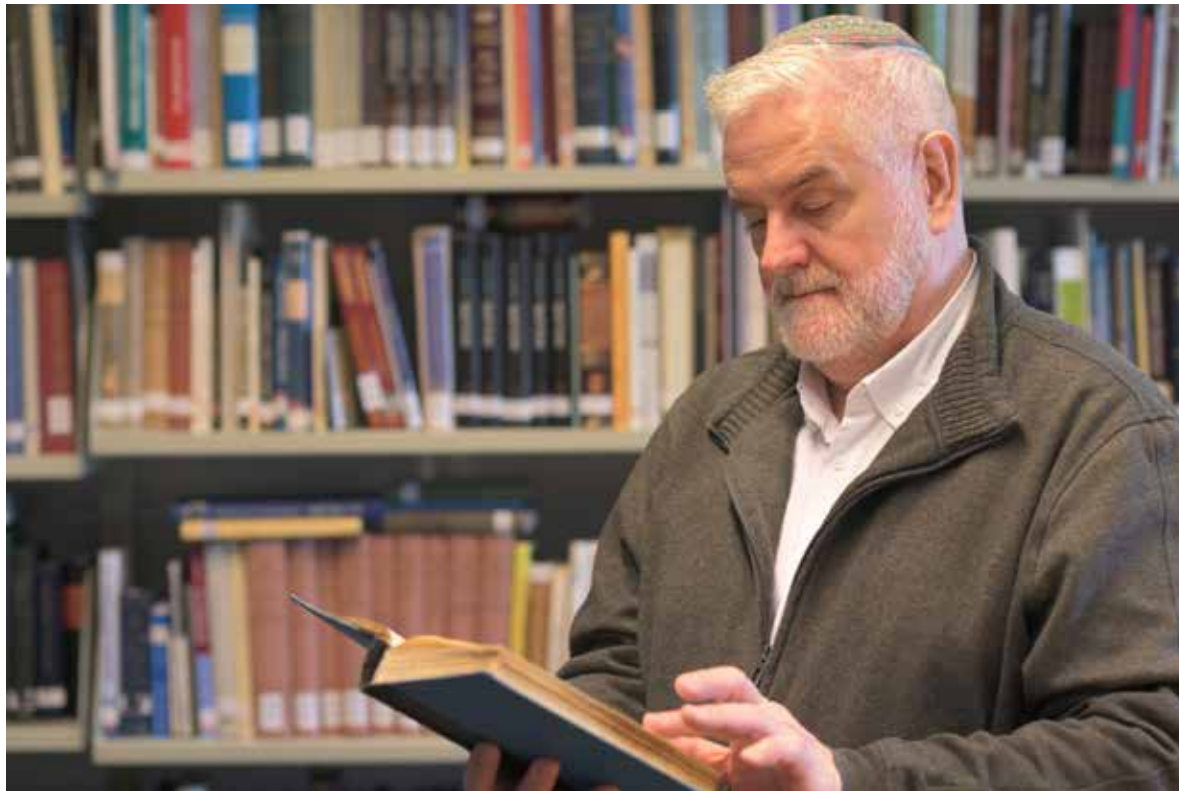
'Je merkt dat mensen in schrik zijn beginnen leven'

Het grootste verschil echter tussen traditionele en progressieve joden is dat traditionele joden vaak de wetten letterlijk volgen, waar progressieve joden op zoek gaan naar een hedendaagse interpretatie van de geschriften en hun evolutie en proberen aansluiting te vinden bij het dagelijkse, moderne leven.

Een voorbeeld is de sabbat. ‘De sabbat is een dag waarop niet gewerkt mag worden. De vraag is natuurlijk, wat is werken? De traditionele joden hebben een hele lijst met activiteiten die je niet mag doen op de sabbat: dingen dragen (zoals een paraplu tijdens een wandeling), winkelen (want je mag geen geld uitgeven), autorijden (want een auto starten is vuur maken en dat mag niet). Het komt er eigenlijk op neer dat je geen toestandsveranderingen teweeg mag brengen. Het licht aandoen mag dus ook niet. Daar worden heel wat trucjes voor gevonden: tijdsinstellingen op lichtknoppen, eten dat ze warm houden van de dag ervoor zodat ze het niet moeten opwarmen op de sabbat, etc.’

(‘Op ongelukkige momenten, waarin ik op zoek moet gaan en in mezelf moet graven, voel ik me vaak meer joods dan op momenten dat alles voor de hand ligt’)

© Tobias Barniske

Het is volgens Doyle soms wat omslachtig. Een ander belangrijk aspect van de sabbat is dat het een dag moet zijn van vreugde en rust. ‘Wat mij vreugde en rust brengt, is naar de synagoge gaan. Maar die ligt niet op fiets- of wandelafstand van mijn huis, dus gebruik ik de auto en zie dat als middel tot vreugde. Dat is voor mij belangrijker.’

Wat het jodendom uniek maakt, is volgens Doyle dat men jood kan zijn zonder een bepaald dogmatisch kader te moeten accepteren. ‘Men zegt wel eens: twee joden, drie opinies.’ De Thora schrijft wel wetten voor, maar het is aan de joden zelf om daarmee aan de slag te gaan en die te interpreteren: ‘Joden zien ook in dat er niet één manier is om religieus te zijn. Mensen denken vaak dat hun weg de enige juiste weg is, de meeste joden niet. Ze proberen anderen niet te overhalen tot hun manier van geloven.’

‘Kom je een Jood tegen, dan kan die atheïstisch zijn, humanistisch, zeer gelovig, niet gelovig, bijgelovig. Het zijn allemaal unieke mensen, maar daarom niet meer of minder Joods. Jood ben je op je eigen manier, maar wel in een gemeenschap. Het is moeilijk om in je eentje jood te zijn. Het wel of niet accepteren van die wetten en de manier waarop, maakt deel uit van ons geloof’, zegt Doyle. ‘Het is een religie die inhoudt dat je steeds je weg moet zoeken. Op ongelukkige momenten, waarin ik op zoek moet gaan en in mezelf moet graven, voel ik me vaak meer joods dan op momenten dat alles voor de hand ligt.’

Koosjere haggis en het vlindereffect

Het jodendom is een religie die voor een groot deel thuis wordt beleefd. Doyles partner en twee geadopteerde kinderen leven ook volgens het progressieve jodendom. Zijn kinderen genoten in hun vroege jeugd geen sterke religieuze opvoeding, maar werden eerder grootgebracht

vanuit een humanistisch-sociaal perspectief. ‘Nu doen ze gewoon mee met ons, maar daar dring ik op geen enkele manier op aan. Ze krijgen de ruimte te zijn wie ze zijn en te doen wat ze willen doen.’

'Moderne orthodoxe joden vinden het belangrijk de wetten na te leven, maar ook aansluiting te vinden bij het dagelijkse leven'

Doyle is zelf niet joods opgevoed, maar groeide op in een typisch katholiek Iers gezin. Na een aantal ideologische omzwervingen in zijn adolescentenjaren besloot hij op 16-jarige leeftijd joods te worden, al duurde het een paar decennia vooraleer hij zijn beslissing waarmaakte. Van in het begin voelde Doyle zich aangetrokken tot de progressieve vorm van het jodendom. ‘Ik ben niet het type persoon dat strikt volgens het boekje zou kunnen leven.’ Doyles familie heeft altijd heel open gestaan voor zijn religieuze keuze. ‘Voor mijn zestigste verjaardag ging ik naar Schotland en mijn familie bleek een verrassingsfeest te hebben georganiseerd, met ook genodigden uit België. Daar hebben ze een koosjere Schotse *haggis* voor me klaargemaakt. Dat zegt voor mij genoeg.’

Of Doyle verschillen opmerkt tussen het leven van het jodendom in België en in Schotland? ‘Het grootste verschil is dat ik als Schotse jood veel opener kon uitkomen voor mijn geloof.

Al heeft dat ook met de veranderde tijdsgeest te maken. Veel joodse gemeenschappen voelen zich genoodzaakt zich terug te trekken uit veiligheidsoverwegingen. Sinds de aanslag op het Joodse Museum in 2014 heeft jood zijn in België een totaal andere invulling gekregen. In synagogen heersen strenge veiligheidsvoorschriften. Zelfs in mijn eigen gemeenschap. Wanneer mensen de synagoge willen bezoeken, vragen we hun een week op voorhand hun identiteitskaart door te geven en die moeten we dan screenen. We hebben al mensen moeten weigeren.’

Doyle vertelt hoe hij een jaar voor de aanslagen van 22 maart 2016 het initiatief nam om in een Brussels cafeetje de Poerim te organiseren. Op dat feest komen joden verkleed en gemaskerd samen om iets te drinken en te luisteren naar het verhaal van de koningin Esther, die het Joodse volk bevrijdde. Het feest staat in het teken van gezellig samen zijn. Het event was een groot succes.

Een jaar later wilde Doyle het hernemen. Twee dagen voor de geplande datum ging 200 meter van het café de bom af in de metro van Maalbeek. De horecazaken in de omgeving sloten hun deuren. Een event als het feest van Poerim het jaar daarvoor zouden de veiligheidsdiensten sindsdien niet meer toelaten. Doyle heeft met pijn in het hart de organisatie van het feest op een publieke plaats moeten staken. ‘Je merkt dat mensen in schrik zijn beginnen leven. Niet enkel joden, ik hoor van moslimgemeenschappen hetzelfde. Mensen zijn banger geworden, en dat is zo jammer...’

Al draagt Doyle in zich wel de wil daar van onder uit verandering in te brengen. Dat doet hij door in zijn lessen jonge mensen van welke religie dan ook meer bij te brengen over het jodendom en te tonen hoeveel we eigenlijk gemeenschappelijk hebben. Het vlindereffect.☺

Zing zoals je gebekt bent!

Wie wel eens naar Temptation Island kijkt, ziet dat onze taal meer en meer Engels klinkt. Een slechte zaak, betoogt Arthur Hendrikkx.

door [Arthur Hendrikkx](#)

Er bestaat geen excuus om naar Temptation Island te kijken: ook zij die beweren te kijken om te kunnen lachen met de kandidaten, zonder het programma als zodanig serieus te nemen, verdienen de strop (want bij slechte smaak en tijdverspilling voegt zich dan hypocrisie). Anderzijds is het wel zo dat een bepaald taalkundig verschijnsel dat al jarenlang opgang maakt, zich het meest helder in *Temptation Island* heeft geopenbaard: wil je weten in hoeverre de verengelsing onze samenleving heeft aangetast, dan hoef je maar te luisteren naar het taaltype dat door de kandidaten van bovengenoemd programma gebezigd wordt.

Die Nederlands-Engelse brabbeltaal uit zich in verschillende vormen: soms is een hele zin Engels, soms wordt een individueel woord gebruikt waarvoor niet echt een Nederlandse pendant bestaat of dat al gemeengoed is

geworden (men denke aan 'nice' en 'cool'; dit kan nog ergens begrepen worden); soms ook wordt een Engels woord gebruikt waar je perfect ons eigen woord zou kunnen gebruiken. Dit laatste is het vreemdste: het lijkt wel alsof ze in elke zin ten minste één Engels woord moeten injecteren als ze serieus willen worden genomen. Je opmerking is pas van kracht als er een scheutje Engels bij gegoten is.

Dit is het gevolg van de pletwals van het Engels, een mondiale revolutie die zich sinds het wegvallen van het Frans als cultuurtaal in onze contreien met annexerende kracht aan het voltrekken is. De Nederlandse taal wordt stukje bij beetje weggevaagd door de nietsontziende golfslagen van het Engels: iets is niet langer 'génant' of 'ongemakkelijk', het is 'cringe'. In plaats van 'aansteker' zegt men 'lighter'. In plaats van 'grap' 'joke'. In plaats van 'gestoord' 'crazy'. In plaats van 'grappig' 'funny'. In plaats van 'oordelen' 'judgen'.

In plaats van 'akelig' 'scary'. In plaats van 'echt' of 'legitiem' 'legit'. Zo bestaan er legio voorbeelden.

We hebben geen culturele geschiedenis zoals de Fransen, maar dat betekent niet dat we onze spreektaal moeten laten verloederen

Godfried Bomans beklagde zich decennia geleden in een interview met Mies Bouwman over de armoedige wijze waarop de Nederlander zich van zijn taal bedient: uit de reusachtige

schatkamer van de Nederlandse taal houdt men slechts een vingerhoedje over, aldus Bomans. Het is goed dat hij het tijdperk van Temptation Island nooit heeft meegemaakt.

Met enige jaloezie kijk ik naar het Frans, een taal die *encore et toujours* bestand blijkt tegen de opmars van de Angelsaksische agressor. Het is dan ook zelf een taal van wereldformaat, die elders in hele continenten gesproken wordt: haar fort is groter en beter gebarricadeerd dan het onze en is dus moeilijker te bestormen. Ook het aldaar werkzame chauvinisme, de collectieve habitus om het bestaan van een wereld buiten de eigen landsgrenzen niet te erkennen, speelt hierin mee: zoals Lodewijk XIV zichzelf als de staat zag, zien de Fransen hun land als de wereld.

Kennis te nemen van andere talen en culturen behoort niet tot hun geplogenheden: ziedaar het eigenaardige fenomeen van het dubben, waarbij men in plaats van ondertitels te lezen naar kruk-kig nagesynchroniseerde stemmen luistert. Is dit luiheid? Nee, het gaat verder dan dat: ze staan er niet bij stil dat dit vreemd is, dat er een andere optie bestaat: er is voor hen maar één taal. Solipsisme dat aan absolute grenst.

Wij Belgen, daarentegen, zijn kosmopolitisch: we staan open voor wat zich daarbuiten afspeelt. We zijn dan ook een klein landje, en liggen in het midden van de wereld. Het siert ons dat we niet zoals de meeste volkeren stug naar de schaduwen in onze eigen grot blijven kijken, maar dat heeft dus zijn negatieve consequenties, in casu de agressieve expansie van het Engels in ons taalge-

bied. Het probleem bestaat ook daarin dat (Nederlandstalig) België niet alleen geografisch een onbeduidend landje is, maar ook cultureel.

De schatkamer van de Franse cultuurgeschiedenis, oneindig als de bibliotheek van Babylon, rust op de pijlers van Voltaire en Rabelais, Baudelaire en Rimbaud, Brel en Piaf, Sartre en Aron, Depardieu en Richard, Asterix en Obelix; het is makkelijker standhouden als je eigen taal een universum op zich is. Hij die beweert dat je voor het Nederlands evenzoveel voorbeelden kan aandragen, liegt.

Uit de reusachtige schatkamer van de Nederlandse taal houdt men slechts een vingerhoedje over, aldus Godfried Bomans

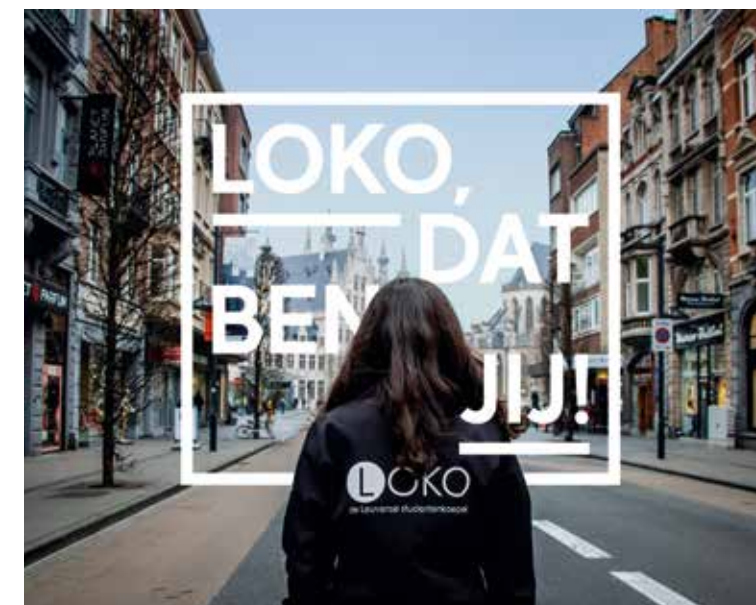
Het hieruit ontstane calimerocomplex ligt aan de grondslag van de implosie van het Nederlands: we hebben het gevoel met ons klein taaltje niet mee te tellen, en doen een beroep op het Engels om er toch bij te horen, om gehoord te worden. Er spreekt een zeker dedain uit ten aanzien van het Nederlands, een onverschilligheid, – kome

er een mentaliteitswijziging, waarbij het vormen van virtuoze volzinnen zoals Bomans ze placht te formuleren het nastrevenswaardig ideaal wordt; waarbij het met lelijke Engelse stoplappen dichtenvan gaten in zinnen wordt gezien voor wat het is: armoedig. We hebben geen culturele geschiedenis zoals de Fransen, maar dat betekent niet dat we onze spreektaal moeten laten verloederen. In het hier en nu hoeft onze taal voor niemand onder te doen.

De verscheidenheid van talen is een goede zaak: niet op grond van de toren van Babel, die mythe die de menselijke neiging tot *hubris* moet indammen, maar wel omdat de dingen uiteindelijk uit de taal komen: iets kan pas gestalte krijgen als het in taal wordt uitgedrukt. Elke taal is op die manier een wereldopvatting, een wijze om al wat voorhanden is in dit ondermaanse in kaart te brengen. En het Nederlands is dat evenzeer als het Engels of welke taal dan ook. De meervoudigheid van de wereld uit zich in de meervoudigheid van talen; andere talen in het moeras van het Engels laten wegzinken is dus het verlies van een rijkdom, een ontologische reductie van de wereld. Hij is al klein genoeg.☺

© Anneka Robeyns

LOKO WILT JE GRAAG BETER LEREN KENNEN!

Kom zeker langs op onze vrijwilligersavonden: 26 maart, 4 april, 25 april & 9 mei om 19u op LOKO Centraal of laat van je horen via loko@loko.be. Zo kunnen we samen met jou bekijken wat we voor elkaar kunnen betekenen.

Meer info: www.lokodatbenjij.be

Wanneer de natuur het initiatief neemt

Onze omgang met de natuur lijkt op heel wat vlakken verward. Een reflectie op de mogelijke oorzaak.

© Daphne de Roo

door **Glen Deliège**

In januari van dit jaar werd de Mechelse wijk Otterbeek opgeschrikt door 'eendenterreur' (*Het Nieuwsblad* 25/01/2019). Een troep barbaar-eenden was uit het nabijgelegen Tivolipark ontsnapt en waggelde tot wanhoop van de buurt door de straten. Eentje had zelfs de euvelen moed te slapen op de dorpel van een buurtwoning die er, naar eigen zeggen, 'doodsbang' van werd. De hedendaagse stadsmens, zo wordt vaak beweerd, is zodanig vervreemd van de natuur dat een slapende eend aan de voordeur al een probleem vormt. Mensen zouden net als vroeger terug meer in contact moeten komen met de natuur, om er weer mee samen te leren leven. Deze analyse klinkt aannemelijk, maar snijdt ze ook hout?

Hoewel ik geloof dat contact met de natuur belangrijk is om tot waardering van de natuur te komen, lijkt me die analyse toch bol te staan van de problematische aannames. Historisch gezien heeft juist een zekere verwijdering van de natuur gezorgd voor het ontstaan van onze huidige natuurliefde. Een vaak vergeten maar tegelijk voor de hand liggende voorwaarde voor onze openbloevende esthetische en ethische natuurwaardering is een zekere vrijheid van de dwang om dagelijks met de natuur om te gaan.

Vroeger leefde men niet samen met de natuur omdat men daarvoor koos, maar omdat men niet anders kon. Boeren moesten elke dag naar buiten om hun oogst veilig te stellen, vaak tegen de overweldigende kracht van de natuur in. Het spreekt voor zich dat de natuur dan eerder verschijnt als een te wantrouwen partner die je liefst zo veel mogelijk onder controle houdt dan als een kostbaar goed dat beschermd en bezongen moet worden.

Natuurappreciatie werd vooral gecultiveerd door de stedelijke hogere en middenklassen - de klassen die voor hun levensonderhoud niet rechtstreeks afhankelijk waren van de natuur en dus een zekere afstand tot de natuur hebben opgebouwd. Deze klassen konden zelf kiezen waar, wanneer en hoe ze in contact met de natuur kwamen, waardoor er ruimte ontstond voor nieuwe, louter op esthetiek en ethiek gebaseerde relaties met de natuur.

Historisch gezien heeft juist een zekere verwijdering van de natuur gezorgd voor het ontstaan van onze huidige natuurliefde

De dame uit Otterbeek bij wie de schrik om het hart sloeg bij het zien van een eend op haar dorpel lijdt dus misschien niet aan een acuut tekort aan natuurliefde veroorzaakt door een gebrekkig natuurcontact. Wellicht zou ze op zondag net dezelfde eenden voederen in de vijver bij het park. Het probleem is misschien eerder dat in dit geval de natuur zelf het initiatief neemt om naar haar te komen en dus niet langer de afstand die nodig is om haar te kunnen appreciëren, respecteert.

Het inzicht dat onze natuurliefde paradoxaal genoeg rust op een zekere verwijdering van de natuur, heeft natuurlijke bredere implicaties dan de eenden in Otterbeek. Onder impuls van

In de 'klimaatcolumn' geeft elke keer een student of personeelslid van de universiteit vanuit zijn of haar expertise een kijk op een actueel milieuprobleem.

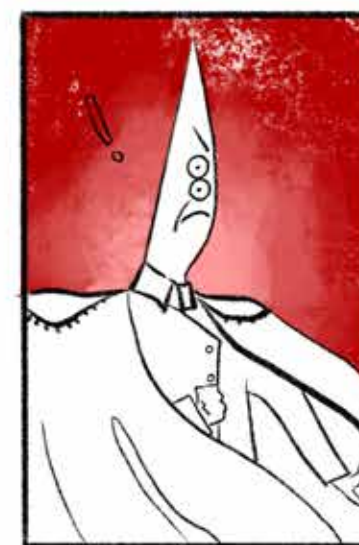
een stijgende natuurliefde is de natuurbeweging ontstaan en is er natuurwetgeving opgesteld. Hoewel er nog veel werk aan de winkel is, werden er de laatste jaren ook enkele opvallende successen geboekt. Zo zijn onder andere de wolf en de bever terug verschenen in Vlaanderen, terwijl de goudjakhals bijna geruisloos oprukt uit het zuidoosten. Dit zijn soorten die lak hebben aan de symbolische grenzen die wij in het landschap trekken en bovendien de capaciteit hebben om onze plannen op grote schaal te doorkruisen.

Om te leren omgaan met de ongemakken die de nieuwe nabije natuur met zich meebrengt, zal een verwijzing naar het verleden of het belang van een verhoogd natuurcontact om onze vervreemding te overwinnen niet volstaan. Het oude samenlevingsmodel met de natuur was er een van eliminatie waar mogelijk en lijdzaam ondergaan waar noodzakelijk.

Negatieve reacties op bijvoorbeeld de komst van de wolf zijn dan ook niet zonder meer het gevolg van een te grote afstand tot de natuur, het feit 'dat we verleerd zouden hebben om met de natuur samen te leven', maar juist van een hernieuwde gedwongen nabijheid waar niet langer met de oude machtsmiddelen op gereageerd mag worden. Terecht lijkt me, maar het stelt het natuurbehoudsdenken ook voor een onuitgegeven uitdaging: hoe gaan we om met de ongemakken van een natuur die terug zelf het initiatief neemt? ☹

Dr. Glenn Deliège is onderzoeker en lector bij KASK Gent, en werkt op milieu- en landschapsfilosofie

DE ONGELOOFLIJKE MAAR WAARGEBEURDE VERHALEN VAN VORKMAN

Ook ik had ooit de ambities en het potentieel om held te worden.

...enkel KWAAD kon stichten

Op weg naar de Europese verkiezingen met onze proffen

Met het zicht op de Europese verkiezingen, krijgen de meeste kandidatenlijsten vorm. Daarop is ook plaats voor heel wat Leuvense professoren. Wat drijft hen naar de Unie?

door [Daan Delespaul](#) en [Josefien Truyers](#)

De EU appelleert aan de Leuvense proffen, zoveel is duidelijk. Op 28 mei zetten vier van hen hun beste beentje voor om een felbegeerd plekje in het Europees Parlement te veroveren. Hoewel de kans gering is dat een van hen straks in Brussel zetelt, zetten zij zich ten volle in voor de politiek én het Europese project. Dat de kloof tussen het vrije woord van de academische wereld en de partijpolitieke debatfiches groot is mag duidelijk wezen, maar dat proffen hun plaats hebben in de politiek hoeft naar hun mening niet te verbazen.

'Ik wil mij inzetten voor een solidair Europa waarin de Middellandse Zee geen graf is, maar ook geen afgegrensd fort'

[Jan De Volder](#)

'Ik heb vooral een bezorgdheid over de wereld waarin onze kinderen en kleinkinderen moeten opgroeien', stelt Jan De Volder, professor geopolitiek van religies, die een derde plek op de Europese opvolgerslijst voor CD&V wist te bemachtigen. Samen met professor Europese studies Peter Van Kemseke, die de derde plaats op de effectieve lijst bekleedt, strijdt hij voor een uitbreiding van het christendemocratisch model in Europa. 'De manier waarop ik academicus ben, is met een maatschappelijke betrokkenheid. In die zin is de politiek nooit veraf.'

Ook N-VA'er Zeger Debyser, professor moleculaire virologie en gentherapie, voelde een maatschappelijke betrokkenheid en een drang

om mee op de lijst te gaan staan. Debyser, die de vijfde opvolgersplaats op de Europese lijst kreeg, maar ook een prominente rol speelt in de Leuvense gemeenteraad, vindt zichzelf op de eerste plaats academicus en politiek is een wat uit de hand gelopen hobby: 'Ik voelde het eigenlijk al jaren kriebelen en laat ook in het onderwijs merken waar ik voor sta. Politiek neemt wel veel tijd in beslag en ze weten je te vinden; zo sta je dan plots op een skipiste waar je telefoons enerzijds als vakexpert en anderzijds als politicus staat te beantwoorden.'

Ivoren toren?

Maar wat Aristoteles in de vierde eeuw voor Christus al wist geldt ook vandaag nog: politiek, dat werkt met meningen, maar wetenschap met staalharde feiten. Volgens Debyser is die kloof wel enigszins veranderd, in die zin dat heel wat academici op sociale media ook hun vrije politieke mening geven. 'Men uit ook langs beide kanten kritiek op elkaar, waardoor er ook veel sneller spanning kan ontstaan. Ik probeer wel het onderscheid te blijven maken tussen mijn vakexpertise en mijn mening als politicus.' De Volder ervaart meer frictie tussen de twee domeinen, maar erkent ook wel de regels van het spel: 'Het kan zeker zijn dat je soms je zin niet krijgt. Maar je weet dit wel voordat je eraan begint, dus dan moet daar niet te veel over geklaagd worden.'

Nochtans willen beiden hun roots in Europa zeker niet verloochenen: 'Ik wil politiek voeren als onderzoeker, maar ook voor de stem van de onderzoeker', horen we bij Debyser. 'Als wetenschapper kom ik het meest met Europa in contact via de Europese projecten die we aanvragen. Ik vind dat er meer middelen moeten gaan naar deze en andere innovaties. Op schaalvergroting kan de EU een grote invloed hebben, dat is zeer interdisciplinair. Daarop wil ik mij graag toeleggen.' De Volder wijst op een tweede probleem: 'Voor onderzoeksfinanciering gaan we een manier moeten vinden om die

bureaucratie te verminderen. Daar kruipt immers heel wat werk in en er is maar een heel klein percentage dat daar de eindmeet haalt.'

KU Leuven in Europa

Ondanks het feit dat de proffen allen op een nauwelijks verkiesbare plaats staan, hebben zij toch een duidelijke toekomstvisie voor de Europese Unie. Voor De Volder moet Europa de solidariteit waarborgen en hij vreest daarin vooral de opkomst van 'oude demonen' in de vorm van nationalisme en racisme: 'Ik ben beducht voor een Europa dat zich afsluit voor de rest van de wereld. We moeten ons net verenigen om een kracht te zijn in deze geglobaliseerde wereld, maar we moeten langs de andere kant ook een baken zijn van integriteit en rechten.'

Als vertegenwoordiger van de christelijke gemeenschap Sant' Egidio speelde de professor een voortrekkersrol in de toekenning van humanitaire visa aan 150 Syrische christenen: 'Daar wil ik mij ook voor inzetten: een solidair Europa waarin de Middellandse Zee geen graf is, maar ook geen afgegrensd fort.'

'Het is ook zeker mijn taak om mijn studenten warm te maken voor wat er leeft in de politiek'

[Zeger Debyser](#)

Debyser wil zich als 'groene jongen' van de N-VA ook inzetten voor de biodiversiteit binnen de Unie: 'Ik wil ecomoderne voorstellen doen en daarbij komen dan voorstellen met genetisch gemanipuleerde gewassen. Voorstellen

© Kaylan Saro

hieromtrent worden in Europa voornamelijk tegengehouden door de groenen, terwijl dat juist de landbouwers en de natuur ten goede kan komen. Als wetenschapper vind ik dat we daaraan iets moeten doen', aldus Debyser, die als genterapeut nauw bij de materie betrokken is.

Hij is en blijft echter ook flamingant: 'Ook wil ik me graag inzetten voor meer diversiteit, de EU zou onafhankelijkheidsstreven van deelstaten en volkeren moeten steunen. Ik denk daarbij aan Catalanen en Schotten. We willen toch niet evolueren naar een eenheidsstaat?' Het confederalistisch model dat N-VA voor België ziet, zou volgens Debyser ook voor de EU kunnen gelden. 'Veiligheid, migratie en handel, dat kan je best Europees regelen. De Brexit is het gevolg van het falen van de EU, voor de Brexiteers is het allemaal een ver-van-hun-bed-show geworden. Zoals je sommige Europese politici op de televisie bezig ziet. Je merkt dat deze een beetje het boerenverstand missen en de ervaring van wat het is om een Europese burger te zijn.'

Neutraliteit

Met hun politieke ambities bouwen de twee professoren alvast verder op een rijke geschiedenis van KU Leuvense politici. Met Koen Geens, Frank Vandenbroucke en wijlen Gaston Eyskens profileerden Leuvense proffen zich wel vaker in de politiek. Kan het lesgeven met een politiek kleurtje nog? 'We zijn natuurlijk wel volwassen genoeg om geen partijpolitieke propaganda te voeren in colleges, en langs de andere kant zijn studenten ook wel volwassen genoeg om te weten dat hun docenten ook mensen zijn met een mening', verzekert De Volder.

Debyser treedt hem daarin bij: 'Het is ook zeker mijn taak om mijn studenten warm te maken voor wat er leeft in de politiek, dat betekent natuurlijk niet dat ik aan partijpolitiek doe, dat gaat echt een stap te ver. Van mij zijn studenten ook op de hoogte van voor welke partij ik opkom, veel gevaarlijker zijn mensen die op een geniepige manier hun politieke meningen uitdrukken.'

**Survival of the student
in beeld**

© Bavo Nys

‘België moet samen met de Rwandezen leren rouwen’

Een kwarteeuw na de Rwandese genocide heeft Johan Swinnen, voormalig Belgisch ambassadeur in Kigali, nog steeds meer vragen dan antwoorden.

door [Jef Cauwenberghs](#)

Swinnen leunt over de balustrade van zijn terras dat uitkijkt op het prachtige Ter Kamerenbos in de Brusselse diplomatenwijk. Of hij zijn periode in Rwanda psychologisch heeft leren loslaten? 'Mijn vrouw vertelde me deze ochtend nog dat ze het plots moeilijk had. Ik ook, zonder dat we het van elkaar wisten. Ik heb er geen trauma aan overgehouden maar ik zit wel nog met heel veel vragen. Dit is een verhaal dat ons moet blijven bezighouden.'

Vijfentwintig jaar geleden is het dat Swinnen halsoverkop het land der duizend heuvels moest verlaten. Vijfentwintig jaar geleden is het ook dat de hel in Rwanda losbrak. Een internationale vredesmissie ten spijt slachtten extremistische Hutu-milities op amper honderd dagen om en bij een miljoen Rwandezen, een meerderheid Tutsi's, af. Dat is het gangbare verhaal, maar een kwarteeuw later zit de topdiplomaat op rust nog altijd met veel vragen.

Bij de twintigjarige herdenking van de genocide, verzuchtte u dat er nog steeds te veel vragen overbleven. Heeft u vijf jaar later al wat meer antwoorden gevonden?

'Neen. Er is niet veel vooruitgang gemaakt. Ik ben bedroefd dat er na vijfentwintig jaar nog altijd veel selectieve verontwaardiging, polariserende simplismen en soms leugens zijn. De verhalen blijven onvolledig. Wie heeft de president vermoord? Welke rol speelde Habyarimana nu echt? Het is jammer dat er nog altijd geen internationaal gemandateerd onderzoek is geweest.

We moeten de waarheid durven opzoeken en zij die vragen stellen niet wegzetten als revisio-nisten of negationisten.'

© Jef Cauwenberghs

Wat vindt u van de nieuwe wet die het ontkennen van de Rwandese genocide straks strafbaar maakt?

'Daar heb ik mijn vragen bij. Ik hoop dat wanneer ze gestemd wordt, we nog eens goed nadenken. Een wet kan ook onrecht teweeg brengen. *Summum ius, summa iniuria*. Er zijn nog steeds te veel vragen en risico's voor diegenen die ze stellen. De wet mag geen instrument zijn om die vraagstelling te blokkeren.'

Zowat de voornaamste vraag blijft toch waarom de VN-vredestroepen zich terugtrokken op het moment dat het geweld begon. Voor velen heeft de internationale gemeenschap, inclusief de Belgische blauwhelmen, Rwanda in de steek gelaten.

'Het is belangrijk dat we een kritisch oordeel vellen over de rol van de internationale gemeenschap. Ik vond het *not done* dat België lobbyde bij de VN om de UNAMIR integraal terug te trekken. Ze hadden de blauwhelmen in een buurland kunnen stallen om dan via *chapter 7* van het handvest (*peace making, red.*) met een nieuw mandaat er fris in te vliegen.'

'Ik wist meteen dat we moeilijke tijden tegemoet gingen'

Maar we moeten daar ook voorzichtig in zijn. Ja, we hebben geen foutloos parcours gereden maar de eerste verantwoordelijken zijn de Rwandezen zelf. De milities, het leger, de rebellen en de burgers. We mogen ons evenmin laten ontmoedigen de rol van figuren als Kagame en Habyarimana trachten te achterhalen.'

'Het rouwproces moet inclusief zijn'

Nog geen 24 uur na de moord op Habyarimana revancheerden Hutu's zich op tien Belgische para's. Weet u nog waar u was op dat moment?

'Ik zat thuis in telefonisch overleg met Brussel en mensen in Kigali. We zouden die ochtend normaal gezien een overleg met andere ambassadeurs hebben gehad, maar dat ging niet door. De VN kon onze veiligheid niet garanderen. Dat neem ik hen nog altijd kwalijk.'

Het klimaat tegenover Belgen was ronduit vijandig. Was u bang?

'Bang niet. Wel bekommerd. Twee van mijn kinderen waren op dat moment uit eten in het centrum van Kigali. Ik heb lang getwijfeld om hen toestemming te geven maar heb hen toch laten gaan. Toen het telefoontje kwam dat het vliegtuig van de president was neergeschoten, ben ik onmiddellijk in de auto gesprongen om hen te gaan halen. Ik wist dat we moeilijke momenten tegemoet gingen.'

Hebt u nooit gevoeld dat er iets aan zat te komen?

'Ja, de kiemen van destabilisering waren al aanwezig toen ik in 1990 aankwam. Hervormingen waren op til. De inval van Tutsi-rebellen uit Oeganda werd gevolgd door zowel positieve als negatieve ontwikkelingen: lokale slachtpartijen, haatmedia, de oprichting van milities, wapendistributies en politieke moorden. Ook de moord op de president van buurland Burundi in '93 had een polariserend en radicaliserend effect. Dat alles heeft ons versterkt in de poging gematigdheid aan te moedigen. Dat is helaas mislukt.'

Moet België zijn rol ook niet erkennen in de etnische verdeeldheid van Rwanda? Het waren de Belgen die als kolonisator de opdeling Hutu-Tutsi op identiteitskaarten lieten plaatsen.

'Dat moeten we zeker durven erkennen maar het antwoord op de vraag wie nu juist schuldig is aan de genocide is veel complexer. Het Belgisch bestuur steunde op de etnische configuratie van de macht zoals wij die hadden aangetroffen in het mandaatgebied. Vanaf de inval van de FPR-rebellen tot aan de start van de genocide waren het wel de Belgen die aanstuurden op machtsdeling en vrede. Als we excuses aanbieden moeten we dat ook vertellen.'

De Canvas-reeks 'Terug naar Rwanda' maakt dezer dagen veel emoties los. Hebt u al gekeken?

'Ja, de tweede aflevering waarin kolonel Luc Marechal zijn medeleven betuigt tegenover de weduwen van de omgekomen para's, was zeer pakkend. Prachtige tv! Ik heb hem zien zwoegen in Rwanda. Het is zeer onrechtvaardig hoe hij later behandeld is.'

Met alle respect voor de nabestaanden, maar schenken we vandaag niet disproportioneel veel aandacht aan de tien Belgische para's die omkwamen in relatie tot de 1,1 miljoen Rwandezen die werden afgeslacht?

'Uw bemerking is terecht. Vergeet de Belgische burgers die het leven lieten ook niet. Velen onder hen heb ik persoonlijk gekend. Zij kregen nooit zoveel aandacht als de militairen. Maar inderdaad, België moet ook leren rouwen samen met de Rwandezen. En dan bedoel ik alle Rwandezen en niet enkel de Tutsi's. Het rouwproces moet

inclusief zijn. Ook veel Hutu's zijn omgebracht, anderen zijn achteraf onterecht met de vinger gewezen en gestigmatiseerd.'

Tot slot: ziet u parallellen in de aanloop naar het Rwandese conflict en de politiek gespierde taal in Europa?

'Een beetje polarisering kan geen kwaad, het stimuleert debat en overleg. Thema's als migratie, Brexit of klimaat verdelen mensen. Maar we staren daarbij te veel naar onze navel, doen stoer en puberen te veel. Het ontbreekt ons aan maturiteit en menig leider brengt te weinig moed en geduld op om te overtuigen, zeker als ze moeten opkomen voor maatregelen die niet populair lijken. Drink eens een glas en luister naar de ander. Geniet van een goed tegenargument.'👉

Johan Swinnen is tevens auteur van het boek 'Rwanda: mijn verhaal' (uitgeverij Polis, 2016)

De jacht op de perfecte studentenstulp

In de weken na de paasvakantie is het weer zo ver: je begint (opnieuw) de ietwat stresserende zoektocht naar een kot. Een overweldigend walhalla aan opties, maar je krijgt hulp.

door [Korneel Van Dooren](#) en [Rani Goelen](#)

Een van de meer tot de verbeelding sprekende aspecten van het studentenleven is 'op kot gaan'. Die zoete smaak van zelfstandigheid (zelf je kot inrichten, zelf je afwas laten staan, zélf je sleutels kwijt spelen) in combinatie met een beperkte verantwoordelijkheid is iets waar menig middelbare scholier naar uitkijkt. De tijd van samenhooken à la *De Kotmadam* is nu al een paar decennia voorbij, en er zijn heel wat nieuwe woonvormen beschikbaar voor de kersverse student.

Luxebeestje of sociaal geëngageerd

Allereerst is er de keuze tussen een studio (waarbij je geniet van je eigen badkamer en keuken) en een kamer. Hoewel zo'n studio een grote luxe lijkt, vergt deze uiteraard ook meer onderhoud. Beide zijn ook mogelijk in residenties, zowel privé als eigendom van de universiteit. Voor studenten met minder makkelijke financiële thuissituaties is het naast het aanvragen van een beurs ook mogelijk om aan verminderd tarief (berekend op basis van het gezinsinkomen) een kamer in een residentie van de KU Leuven te pakken te krijgen.

Jongeren met een aanleg voor sociaal engagement kunnen ook opteren voor de kotformule Omkaderd Wonen. Hierbij wonen studenten met en zonder fysieke beperking samen op een residentie van de KU Leuven, in groepen van tien à vijftien. Er zijn steeds een paar studenten met beperking die gezamenlijke ondersteuning krijgen van de anderen. De huurprijs wordt ook hier berekend op basis van het gezinsinkomen. De KU Leuven zelf organiseert 27 april ook een

tweede bezoekdag voor wie geïnteresseerd is in een plaatsje in een residentie van de universiteit.

Betrouwbare zoekplaats

De door de universiteit meest aangeraden manier om naar een kot te zoeken is via Kotwijs, een databank van de huisvestingsdienst van de KU Leuven die 'kwaliteit garandeert'. Deze optie is dus veiliger dan alle internetsites afschuimen die verschijnen wanneer je 'kot Leuven' intikt op Google, al is het altijd mogelijk dat zo'n sites parels bevatten die niet opgenomen werden in de database van Kotwijs.

'Binnen tien jaar zouden alle koten onderworpen moeten zijn aan een kotlabelcontrole door de stad'

[Lies Corneillie](#), *schepen wonen Leuven*

Wie even rondloopt in Leuven merkt waarschijnlijk ook de meer opzichtige grote bedrijven die luxekoten beloven, vaak zelf gehuisvest in indrukwekkende oude gebouwen centraal gelegen in de stad. Kleinere kotbazen geven al eens aan dat het kotenoverschot dat een aantal jaar gecreëerd werd vrij spel gaf aan deze grotere bedrijven, waardoor zij weg geconcurrereerd worden. 'Ik wil ten stelligste ontkennen dat de stad

enige voorkeursbehandeling rond vergunningen van "grote bedrijven" hanteert', zo zegt Kathleen Lambié, afdelingshoofd bouwen, wonen en milieu bij de stad Leuven.

'Elke burger wordt op dezelfde manier behandeld, maar wellicht beschikken zij in de praktijk over meer middelen om grote projecten rond studentenhuusvesting te ontwikkelen en zijn ze dus meer zichtbaar in het straatbeeld. Op vraag van de universiteit is er in 2013 in de algemene bouwverordening van de stad een extra hoofdstuk rond studentenhuusvesting opgenomen waarin uitdrukkelijk wordt gekozen voor 'geschikte' sites/locaties die aan een aantal voorwaarden voldoen, met minstens vijftig kamers en waarbij ook de samenwerking met de universiteit wordt gestimuleerd. Dit heeft vermoedelijk vooral de grote spelers aangetrokken.'

Kotlabel(s): de waakhond van stad en universiteit

Die kwaliteitsgarantie van Kotwijs ziet zich sinds 2018 ook vertaald in een kotlabel, een initiatief in samenwerking tussen de Dienst Woontoezicht Leuven, de Huisvestingsdienst van de KU Leuven en LOKO. Een blauw kotlabel, welteverstaan. Er bestaan namelijk twee kotlabels, een groen dat afkomstig is van de stad, en een blauw van de universiteit.

'Eigenlijk gaat het om een fasering', aldus Lies Corneillie, kersvers schepen Wonen van de stad. 'Het label dat de universiteit aflevert is het basislabel, dat voldoet aan lagere standaarden dan dat van de stad.' Het gaat om de minimale normen voor woonkwaliteit en brandveiligheid, contractkwaliteit en studentvriendelijkheid.

© Anneka Robeyns

'Het is de bedoeling dat op termijn alle koten een groen label hebben en de volledige controle hebben doorlopen, maar dat vergt tijd. We beginnen met de oudste koten, die gebouwd zijn voor 1870. Uiteraard moet er aan die koten vaak heel wat gerenoveerd worden, dus het duurt een tijd voor ze het kotlabel krijgen. Binnen tien jaar zouden alle Leuvense koten deze controle doorlopen moeten hebben', aldus Corneillie.

Toch let je zelfs met gebouwen die een kotlabel hebben hangen goed op, zo verduidelijkt Aiko Blanckaert, mandataris studentenvoorzieningen bij LOKO. 'Bij grote gebouwen met meerdere koten van verschillende eigenaars kan op dit moment een kotlabel hangen aan de voorkant dat slechts voor een paar kamers in het gebouw toepasselijk is. Daarom raden we studenten aan de QR-codes die bij het label horen te scannen, zo zie je meteen welke kamers een kotlabel hebben en welke niet.'

Malafide kotbazen vermijden

Die kwaliteitscontroles klinken voor nieuwe studenten misschien niet uitermate sexy, maar beschermen hen wel mede tegen het gevaar van malafide kotbazen. Een aantal (al dan niet bekende en beruchte) kotbazen betalen systematisch huurwaarborgen niet terug, verhuren koten die ongezond of zelfs gevaarlijk kunnen zijn voor de inwonenden, en communiceren vaak niet of op agressieve wijze met de huurders.

'Het is zo dat "onbetrouwbare eigenaars" nooit een kotlabel in handen kunnen krijgen, noch een groen, noch een blauw', aldus Kathleen Lambié. Dat is dus de makkelijkste manier om jezelf te beschermen tegen de Appeltansen van deze wereld.

'We raden ten eerste aan dat studenten melding maken als ze merken dat iets niet in orde is, we moeten weten wat er misgaat'

[Lies Corneillie](#)

Verder slaan verschillende partners de handen in elkaar om studenten (of andere, meer kwetsbare personen zoals vluchtelingen) te beschermen tegen de wanpraktijken van dit soort kotbazen. Lies Corneillie benadrukt dat de stad onderneemt op basis van een preventief en een repressief luik. 'Het kotlabel is deel van ons preventieve luik, als het kot niet in orde is begeleiden we de kotbaas bij de aanpassingen die moeten gebeuren. Als er wordt opgemerkt dat er iets mis is kunnen we overgaan naar het

repressieve luik, dan leggen we andere maatregelen op in de loop van de procedure, zoals de woonst ongeschikt, onbewoonbaar verklaren of boetes uitdelen. Sinds vorig jaar loopt er ook een gerechtelijke procedure. Dan wordt het strafrechtelijk vervolgd, maar dit neemt ook weer veel tijd in beslag.'

'Momenteel heerst er een zeer goede samenwerking tussen parket, politie en onze diensten. Zo proberen we alle gelinkte dossiers te bundelen en daarrond een algemene aanpak op touw te zetten. Verder kunnen wij niet alles weten. Diensten kunnen snel optreden, maar daarvoor moeten we meldingen krijgen dat er iets mis is. Daarom raden we ten eerste aan dat studenten -in de eerste instantie bij de universiteit, later komt dat bij de stad terecht- melding te maken als ze merken dat iets niet in orde is.'

Tot slot besluit Corneillie dat je als student allerbest nog op pad gaat in Leuven en je ogen goed openhoudt. 'Zo heb ik het ook zelf gedaan toen ik op zoek kwam naar een kot. Ga naar de buurt van waar je faculteit is, ga daar rondwandelen, je zal wel bordjes zien uithangen. Praat zeker ook met studenten die nu al een kamer hebben in een gebouw dat jou aanspreekt, zodat je zeker bent dat alles in orde is.' Naast alle maatregelen die ter bescherming van de student genomen worden, kan een goede portie gezond verstand natuurlijk nooit kwaad.☺

De Leuvense kotenmarkt anno 2019-2020

De lente is in volle zwang, de laatste vakantie voor de examens is voorbij, en ook de zoektocht naar een geschikt kot begint weer voor vele studenten. Een blik op het kotenlandschap waar ze induiken.

door [Rani Goelen en Mathilde Dams](#)

Veto kon de hand leggen op data van meer dan duizend koten die het afgelopen jaar verhuurd werden via Kotwijs, de kotendatabank van de dienst Huisvesting van de KU Leuven. De resultaten van de analyse zijn te zien op bijgevoegde kaart. Het aanbod is divers, er zijn koten te vinden voor minder dan €300 tot meer dan €500. Allereerst is het opmerkelijk dat van koten die te vinden zijn op kotwijs de huurprijzen in Heverlee rond campus Arenberg even divers zijn als binnen de ring. Dit spreekt een algemeen heersend idee tegen dat een kot buiten de ring misschien wat onhandig is voor wie in het centrum les heeft, maar wel goedkoper. Binnen de ring zijn vooral de prijzen rond de Grote Markt en de Vismarkt hoger, de gezelligste stukjes van het centrum van Leuven. Het is niet zo dat er een concentrisch patroon is waarbij de prijzen simpelweg duurder zijn in het centrum en goedkoper worden naar de ring toe. Het is dus vooral van belang om een locatie in de buurt van de eigen campus te zoeken. Koten aan de ring of op de Oude Markt blijken niet per se goedkoper, ondanks de aanwezige geluidshinder. Deze data lijken dus te suggereren dat nachtlawaai minder doorweegt op de prijsverhouding dan de locatie.

Vraag en aanbod door de jaren heen
Het lijkt niet eenvoudig om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen, de Leuvense kotenmarkt kende de afgelopen jaren sterke evoluties. Nadat lange tijd een kottekort heerste, werden tussen 2012 en 2017 zo'n 2600 kamers bijgebouwd. Het totaal aantal kamers wordt geraamd op 42.000. Ludo Clonen, hoofd van de Dienst Studentenhuysvesting, legt uit: 'Van 2011 tot 2013 was er een tekort aan kamers op de markt, wat zorgde voor een forse prijsstijging. De private sector, maar

ook de KU Leuven, hebben sindsdien verschillende residenties bijgebouwd. Tussen 2016 en 2018 kwam er een redelijk overschot van kamers, wat leidde tot een stabilisering van de huurprijs. Nu is dat overschot lang niet meer zo groot als voordien.'

'Pas vanaf september kunnen we vaststellen of er al dan niet sprake is van een tekort'

[Ludo Clonen](#), hoofd Dienst Studentenhuysvesting

Ondertussen lijkt de huurmarkt weer wat meer te zijn gestabiliseerd. 'Wie eind september van dit academiejaar een kot zocht, vond er nog wel een, maar het was iets moeilijker dan de jaren daarvoor', illustreert Clonen. Het overschot is kleiner dan voorheen. De dienst Huisvesting bestudeert nu hoe dat komt. 'Er kunnen verschillende verklaringen voor zijn, we wachten de analyse af.' Ook hoe de situatie verder zal evolueren is nog niet duidelijk: 'Pas in september zullen we kunnen vaststellen of er een overschot is of dat er net sprake is van een tekort.'

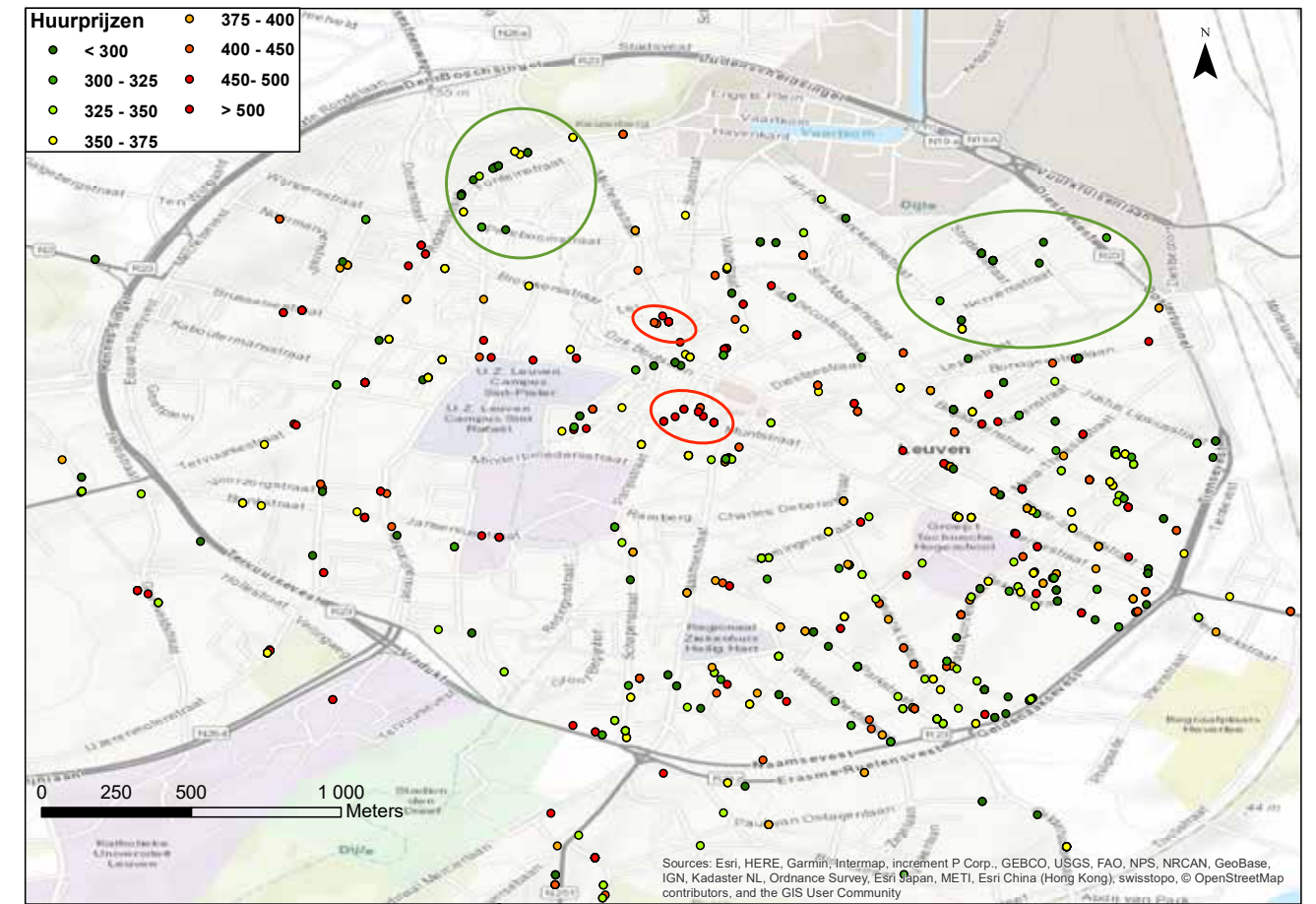
Ondersteuning bij zoektocht

Voor studenten is het niet evident om een kamer te vinden tussen die 42.000 koten. De Huisvestingsdienst van de KU Leuven ondersteunt de zoektocht naar een kot voor nieuwe studenten op verschillende manieren. Eerst en vooral zijn er de bezoekdagen in het voorjaar: 'Op 30 maart en 27 april kunnen studenten de residenties bezoeken, zowel de residenties met huurprijs op maat

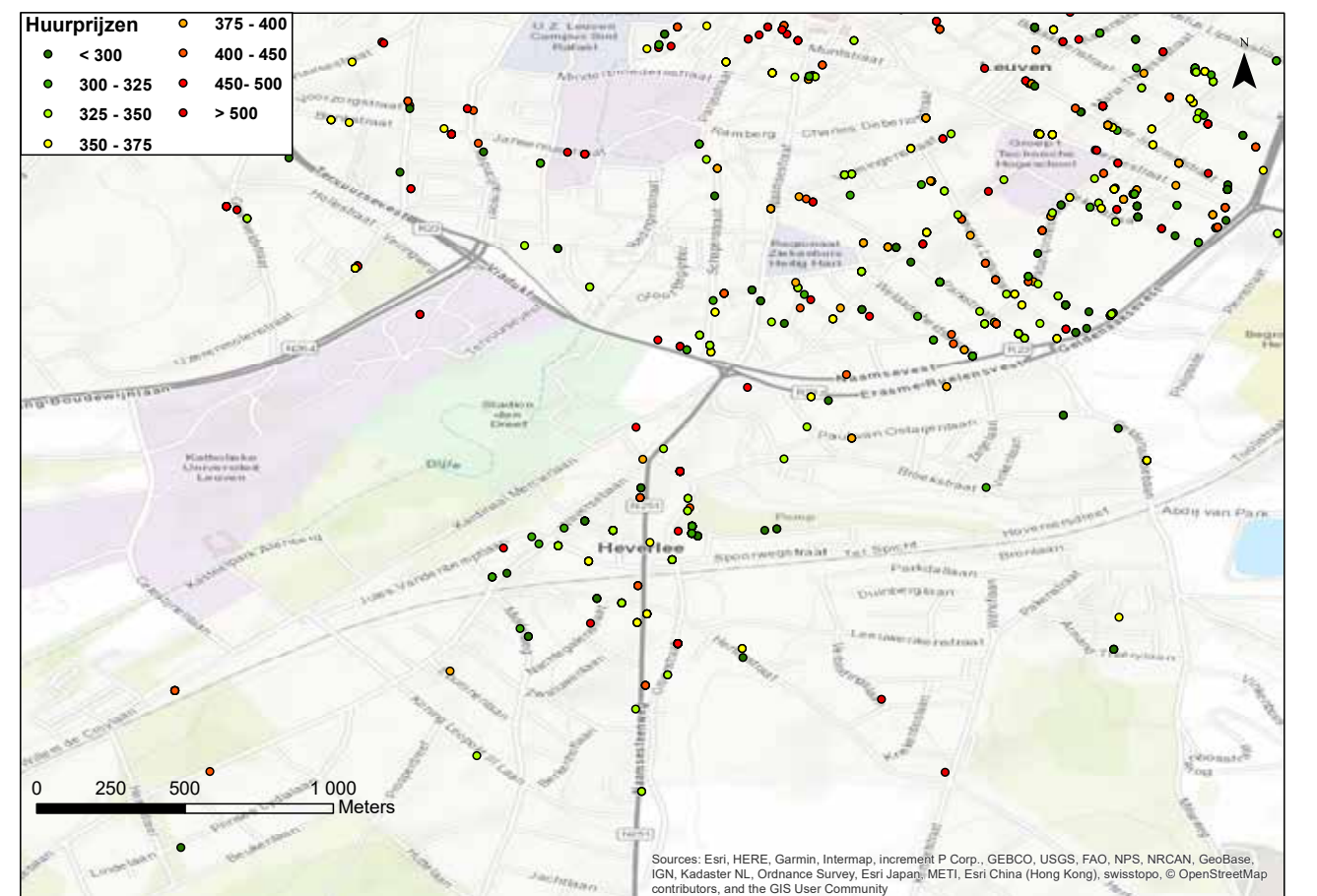
als andere residenties en zowel deze van de KU Leuven als de private residenties. Vanaf die data stellen ook veel private verhuurders hun koten beschikbaar op de markt. Bovendien geven we de nieuwe studenten uitleg over hoe ze een goed kot kunnen vinden.' Studenten die er niet bij konden zijn, kunnen de uitleg terugvinden op de site van de dienst huisvesting. Clonen wijst daarnaast op het belang van de site Kotwijs. 'We raden studenten aan om daar hun kot te zoeken, omdat ze dan zeker kunnen zijn dat er daar een controle is geweest.' Koten hebben ofwel een blauw label dat wijst op een controle door de huisvestingsdienst, of een groen label dat betekent dat er ruimere controle is verricht door de stad.

Nieuwe huurwetgeving

De huurprijs kan bij verlenging van het contract niet langer zomaar opgeslagen worden, het is voor huurcontracten voor studentenhuysvesting afgesloten vanaf 1 januari 2019 de algemene regel dat de huurprijs enkel nog geïndexeerd kan worden. De huurprijs van het tweede of volgende contract moet dus hetzelfde zijn als die van het eerste. De verhuurder mag de huurprijs wel indexeren. Er is een opsplitsing mogelijk tussen de huurprijs enerzijds en de kosten en de kosten voor energie, water en telecommunicatie anderzijds. Deze kosten kunnen wel nog aangepast worden, maar moeten uiteraard overeen komen met de werkelijke uitgaven. Clonen merkt de laatste jaren een stabilisatie van de huurprijzen op: 'De huurprijzen stegen met zo'n 1,5 à 2%, eenzelfde verhoging als de index.' Tot slot heeft Clonen nog advies voor de nieuwe student in Leuven: 'Bezoek zeker verschillende koten, lees je contract goed na, weet wat vervat zit in de prijs. En als je kamer een kotlabel heeft, dan is dat natuurlijk een meerwaarde.'

© Korneel van Dooren

Catfish

door Gretl Michielsen

'Catfish' staat in witte blokletters gedrukt op het bord boven het podium tegen het plafond. De rest van het plafond is versierd met trompetten, gitaren en bekers. 'Eh, die trompet daar draait rond!' 'Dat zal wel gewoon de wind zijn, hoor.' Joris grinnikt een beetje als hij het zegt. 'So what? Het blijft leuk.' De ronddraaiende trompet voert mijn aandacht naar een figuur ernaast - ook tegen het plafond, maar wel stevig op een plankje.

Een blauwe kater. Dé blauwe kater. In volle glorie, onder een stomp. Met slaganden. 'Jak, daar zal die kat wel mee kunnen jagen.' Joris glimlacht even om mijn opmerkingen, drinkt dan zijn pintje leeg. Evi en Kris komen erbij staan. 'Hoe zalig zou het zijn mocht die band haar naam waarmaken?!' grapt Evi. 'Ha, ja! Je bedoelt dat ze zich anders zouden voordoen dan ze zijn, niet?' 'Ja, zoals in die serie!'

Vier mannen betreden ondertussen het podium en nemen plaats tussen de versterkers, de gitaren, het drumstel en de contrabas. Een van hen draagt een T-shirt met een prent van een bebloede valk. Mijn ogen glijden weer even naar de blauwe kater met zijn slaganden onder zijn stomp. Had ik laatst niet iets gehoord over een dode torenvalk? De band begint te spelen en bijna onmiddellijk zie ik Kris' voeten op de maat meetikken. De muziek van Catfish was aangekondigd als een mix tussen blues, rock 'n roll en country - ideaal natuurlijk voor ons, swingdansers.

Ook Evi begint nu mee te dansen op haar barkruk. 'Dans jij?' vraag ik aan Joris. Hij schudt van nee, denkt te harkerig te zijn. 'Niet te veel van aantrekken,' zeg ik 'dat is net het leuke aan swing, het gaat vooral om het plezier.' Ik kijk naar zijn flower power-shirt. En de ketting aan zijn broek. Grappige combinatie. Dan voel ik een por in mijn zij. 'Zin om te dansen?' Evi kijkt me vragend aan. Door haar gewiebel op de barkruk staat die nu meer met twee dan met vier poten op de grond. 'Wat? Zot, de muziek gaat veel te snel, en er is zo veel volk.' 'En dan? Wat zei je dan net tegen Joris?' Ze blijft porren, en een langgerekte 'please' volgt. 'Allez, komaan dan.'

We zoeken ons een weg tot aan het stukje vrije vloer net voor het podium. Ik voel de ogen van Joris op mijn rug - net als die van alle andere bezoekers trouwens. De muziek gaat snel, onze pasjes wat stokkend. Het einde is ronduit klungelig. De muzikanten lachen naar ons en gaan dan verder met het volgende nummer. We banen ons een weg terug naar onze krukken, maar Evi sleurt Kris van

de zijne om met hem terug naar de dansvloer te keren. Joris staat met zijn rug naar mij toe, om zijn volgende pintje aan de bar te bestellen. Bovenaan de achterkant van zijn T-shirt staat het woord 'Hinterhof'. Het lijkt er zelf met de hand opgeschreven te zijn. Hinterhof, bebloede valk. Lore, denk ik dan. Niet in het 'Försterhaus', wel in het 'Hinterhof'.

'Hé Joris,' vraag ik, 'vanwaar heb je dat T-shirt?' 'O, gekregen van mijn broer vorig jaar. Het is er een die hij en Lore - zijn ex-lief - samen eens gekocht hadden. Toen het uit raakte, moest hij er niet veel meer van weten. Ik vond het wel leuk, dus mocht ik het hebben.' 'Weet je waarom het woord 'Hinterhof' achteraan op je T-shirt staat?' vraag ik. 'Dat heb ik me ook afgevraagd. Maar mijn broer en Lore zochten graag verloren plekken op hier in Leuven. Ze zijn een keer bij het anatomisch theater uitgekomen en sindsdien werd dat zo'n beetje hun plekje. Ze verwezen ernaar als 'het Hinterhof'. Grappig dat je dat vraagt, eigenlijk. Ik heb Lore eens over de band Catfish horen vertellen, ze was er wel fan van geloof ik.'

Joris denkt even na, klimt terug op zijn barkruk en morst onderweg wat bier op mijn arm. 'Vanwaar de interesse?' vraagt hij nog. 'O, gewoon. Een vriend had laatst iets verteld over een dode

© Justine Lambrechts

valk met maden in de buurt van het anatomisch theater en een vreemde zin in het Duits die zei dat een zekere Lore niet in het 'Försterhaus', maar in het 'Hinterhof' zou zijn. Ik moest eraan denken, met de valk op het T-shirt van die muzikant en het woord 'Hinterhof' op de rug van het jasje. En de ex-vriendin van je broer die Lore heet. Wel erg toevallig, allemaal.' Joris glimlacht weer. Zijn rechtermondhoek gaat ietsje verder omhoog dan zijn linker, zie ik nu. 'Mooi gedanst, trouwens,' zegt hij dan.☺

#Leuvensowhite

© Kaylan Saro

Enkele jaren geleden werd Hollywood met de vinger gewezen voor de blanke dominantie tijdens de Oscars, maar hoe zit het met de heterogeniteit van het Leuvense cultuurlandschap?

door Jan Costers en Astrid Soetewey

Aan het begin van het academiejaar was Veto toeschouwer van het grote cultuurdebat dat plaatsvond in OPEK. Daar lieten zeven politici, in aanloop naar de verkiezingen van 14 oktober, zich uit over het Leuvense cultuurklimaat. Een belangrijk punt was de 'diversiteit' in het cultuurbeleid. Meer kleur op, achter en naast het podium was de diagnose en alle aanwezigen hadden grootse ideeën over hoe deze doelen te bereiken. Zo was er het voorstel om de diversiteit in het personeelsbestand van de culturele centra te promoten, wat een frisse wind zou doen waaien door het oh zo blanke Leuven. Tijd voor een eerste evaluatie en een navraag bij verschillende Leuvense cultuurorganisaties.

Speerpunt

Onze eerste stop is Denise Vandevorst, schepen van cultuur, evenementen en deeltijds kunstonderwijs en ook voorzitter van vzw 30CC (het Leuvense cultuurcentrum). Voor de schepen is het van primordiaal belang dat de multiculturele samenleving die Leuven is op alle terreinen en niveaus weerspiegeld wordt, zowel in de beeldende kunsten als in de podiumkunsten en in de culturele werk- en adviesgroepen.

Hoewel diversiteit al even haar bevoegdheid niet meer is, laat Vandevorst er geen twijfel over

bestaan dat het nog steeds een van de speerpunten van haar cultuurbeleid vormt. Dat zien we aan initiatieven als het stadsfestival YOUtopia, dat liep van september tot en met april 2018 en Leuvenaars een platform bood om zelf aan de slag te gaan. De stad nodigde individuen en (be-

STUK wil de drempel voor iedereen die van kunst wil genieten laag houden

staande) organisaties uit om elkaar te ontmoeten en door de etnische en culturele verschillen heen samen te werken. Met trots kan Vandevorst zeggen dat enkele van deze multiculturele samenwerkingen, die 30CC bij hun eerste stappen steunde, nog steeds op hun succes voortbouwen.

Alternatieve communicatie

30CC probeert ook nog op andere manieren cultuur in Leuven toegankelijker te maken en werkte een heus onthaalbeleid uit. Met geanimeerde rondleidingen door de Schouwburg wil Vandevorst de drempel verlagen voor

door Arne Van Laetem

[theater] 22 april - 4 mei, Anatomisch theater

CAMPSTONEEL: LARGO DESOLATO

Hoewel de bühne nog maar net is ontdaan van al het acteurszweet dat Adel Blank heeft voortgebracht, rust CampusToneel niet op z'n lauweren. Vanaf 22 april brengt het gezelschap LARGO DESOLATO, een stuk van de Tsjechische schismaticus Václav Havel, dat rond de figuur Leopold draait. Leopold schreef een kritisch essay en zit op hete kolen. Gewenteld in onwetendheid wacht hij af, zonder te weten wat komen zal. Havels landgenoot Kafka is naar verluidt nooit veraf: als de donder naar daar.

[literatuur] 24 april 19u, Universiteitshallen

BABYLONS INTERUNIVERSITAIRE LITERAIRE PRIJS

Babylon ontsluit op 24 april in de Universiteitshallen de langverwachte laureaten van hun interuniversitaire schrijfwedstrijd. Gasten kunnen zich er die avond laven aan literaire oraties, muzikale brouwsels en een - hoezee! - receptie na afloop. Een avond die zonder meer, en broodnodig, in het teken van de Nederlandse taal staat. (Al moet je van goeden huize komen om de evenementnaam feilloos uit te spreken na zes glazen cava). Schol!

[film] 24 april 20u, Cinema ZED

TREMOR - ES IST IMMER KRIEG

De Brusselse cineaste Annik Leroy door-drenkt haar werk steevast met gevoelens van opstandigheid, gekant als ze is tegen het onrecht dat de mens tot in den treure overvalt. Met haar film wil Leroy aan het licht brengen hoe geschiedenissen van onderdrukking doorsluimeren in het heden. De oorlogse naweën hebben niet alleen het fysieke landschap van Europa hertekend; ze zijn ook doorgedrongen tot de vezels van het hedendaagse gedachtegoed, wat zich al te vaak vertaalt in bruusk geweld.

[literatuur] 28 april, *verspreid over Leuven*
➔ **SLOW BOOKFESTIVAL**

Het Slow Bookfestival is toe aan haar zesde editie, en dat is wederom goed nieuws voor de literaire liefhebber. Verspreid over verschillende locaties in Leuven wacht een breed scala aan Vlaamse auteurs jou op om in een ongedwongen sfeer te praten over hun boek. Net als bij de vorige edities kan je desgewenst twee sessies volgen. Altijd al eens Annelies Beck willen ontmoeten? Nu is de kans.

[muziektheater] 29 april 19u45, *Cinema ZED*

➔ **BEST OF KORTFILMFESTIVAL 2018**

In december laatstleden liet een schare jonge regisseurs hun artistieke kunde blijken op het Kortfilmfestival in Leuven. Sommige van hun films lieten zich niet onbetuigd, en werden in de bloemen gezet door pers en publiek. Cinema ZED pakt op 29 april uit met een selectie van de beste kortfilms. Kort, maar daarom zeker niet minder intrigerend.

[literatuur] 30 april 20u, *30CC 't Wagehuys*
➔ **DE DROEVE EENHOORN - HOMMAGE AAN JOTIE T'HOOF**

'Dat was dan dat; ik word herinnering' verteerd door drugs en zijn ontembare fascinatie voor de dood vervuilde de neo-romantische dichter Jotie T'Hoof al op vroege leeftijd het tijdelijke voor het eeuwige. Ter nagedachte-nis van zijn overlijden 40 jaar geleden brengt 30CC een hulde aan de Vlaamse poëet, die vandaag nog steeds aan bod komt in de lessen Nederlands. Jong gestorven, maar nog lang in staat de gemoederen te bedaren.☺

mensen die anders hun weg naar het cultuurbastion niet zouden vinden.

Volgens de schepen is de angst voor het onbekende vaak een grotere hindernis dan het financiële aspect. Vandevort merkt op dat het vooral de communicatie is waar het vaak misloopt bij het aantrekken van een breed en divers publiek. Wie enkel inzet op de traditionele communicatiekanalen als brochures, advertenties en Facebook, loopt een grote groep mensen mis. Vandevorts optimisme is aanstekelijk en we dromen maar al te graag mee naar haar Babylonisch utopia, maar blijven er ergens tussen hemel negen en zeven in steken. We dalen af naar de cultuurhuizen Depot en STUK, in de hoop vaste grond onder onze voeten te vinden.

Muziek is wellicht de meest laagdrempelige cultuurvorm om een divers publiek te trekken

Ook Mike Naert, algemeen en artistiek directeur van cultuurhuis Het Depot, claimt dat diversiteit bij hen al jaren niet meer een intentie is, maar een feit. Met hun 'multi-niche programma-tie' mikken ze op heel diverse doelgroepen van alle leeftijden en nationaliteiten en promoten zo de culturele en etnische diversiteit. Hun geheim: 'Het belangrijkste is om het ongedwongen en natuurlijk te houden. Ervaring leert dat als je bepaalde genres blijft programmeren, je vanzelf een gemixt publiek krijgt.' Zo blijken reggae en hiphop veel mensen van (Noord-)Afrikaanse origine aan te trekken, lokte het concert van de Turkse rapper Ehzal heel wat Turkse fans, en bereiken ook andere urban genres als funk en soul doorgaans een kleurrijk publiek.

Muziek, zo zegt Naert, is wellicht de meest laagdrempelige cultuurvorm om een divers publiek te trekken. Het optreden van Baloji in oktober, een Belgische rapper van Congolese origine, waar onze recensent zich verbaasd uitsprak over het schril contrast tussen de bezetting op het podium en het bijna uitsluitend blanke publiek, toont dat het echter niet altijd zo vanzelf gaat.

Cultuur op maat

Caroline Hendrickx, communicatieverantwoordelijke bij cultuurhuis STUK is mogelijks al even hoopvol en enthousiast over het diversiteitsbeleid van het Leuvense cultuurmilieu. Ze vertelt ons dat ook het STUK haar best doet om 'nieuwkomers' in Leuven aan te spreken. Dat doen ze door samen te werken met organisaties en verenigingen, zoals 'Roots' (een stelplaats voor jongeren met een vluchtverleden) en 'Bijt

in je vrije tijd' (een vereniging die activiteiten organiseert voor nieuwkomers in Leuven die Nederlands leren) die hun leden de weg tonen naar het Huis van Dans, Beeld en Geluid. Hun strategie?

Ook bij het STUK lijkt het allemaal vanzelf te gaan. Als je het juiste programma aanbiedt en genoeg inzet op communicatie, 'komt diversiteit vanzelf binnengewandeld. De vraag is, welke mensen toon je op het podium en welke verhalen wil je vertellen.'

En het lijkt nog te werken ook. Het STUK pakte dit jaar bij de tentoonstelling en festival Artefact uit met gratis gegendigde rondleidingen in het Arabisch en het 'eenvoudig Nederlands'. Deze laatste werden gegeven door gidsen met ervaring in taaleducatie en waren vooral gericht op nieuwkomers, expats en internationale studenten. Zo wil het STUK de drempel om van kunst te genieten voor iedereen laag houden.

De vrij timide uitgestoken hand - het aantal plaatsen was heel beperkt en de opties stonden niet vermeld op de website - werd begerig aangenomen en bleek een echt succesverhaal. Caroline Hendrickx vond via IMSAL (International Muslim Student Association of Leuven) en International House vier gemotiveerde gidsen voor de Arabische rondleidingen.

Hoewel ze vooral graag nieuwkomers had aangetrokken, bestond het publiek vooral uit studenten Arabistiek, internationale studenten en expats.

Wie enkel inzet op traditionele communicatiekanalen loopt een grote groep mensen mis

Aan goede bedoelingen ontbreekt het zowel de politici als de cultuurhuizen dus zeker niet. Maar om te zeggen dat er anno 2019 een heterogeen en divers publiek aanwezig is op de culturele gelegenheden zou al te optimistisch te zijn. Het aantrekken van de atypische culturo's gebeurt nog steeds iets te veel via stereotypering.

Want het programmeren van 'urban genres' om een divers publiek te lokken, blijft voer voor de cynicus in ons om aan te tonen dat het moeilijk blijft om een kleurrijk publiek te genereren voor pakweg een balletvoorstelling. Al geven de aangereikte initiatieven aan dat we toch in de goede richting evolueren, én dat er op zijn minst ook aandacht gegeven wordt om voor verandering te zorgen. En zoals de Nederlandse *boys* van de Jeugd van Tegenwoordig ons laten weten: 'een goed begin is het halve werk'. Wij kijken alvast met goede moed uit naar de tweede helft.☺

ONDERHOND

Buitenseks en voortreffelijk fluitspel

Ergens in in de vierde klas van het middelbaar ontdekte mijn kunstleraar dat ik dwarsfluit speelde, en de volgende dag drukte hij me prompt een cd in de handen.

door *Daphne de Roo*

Het bleek een mixtape te zijn met al zijn favoriete Jethro Tull-nummers. Met als eerste nummer *Acres Wild*, een lied over buitenseks in het Schotse gebied waar frontman Ian Anderson een zalmkwekerij beheert met zijn vrouw. Het opent met een vrolijke fluit-intro gevolgd door de zin 'I'll make love to you, in all good places'. Ik heb het platgedraaid de dagen erna.

Tot een affaire met de leraar is het niet gekomen, maar de liefde voor Jethro Tull is gebleven. De cd zelf heb ik ook niet meer, want mijn zakelijke vroegere zelf heeft die gewoon geript op de computer en dan weggegooid. De eerste nummers waarmee ik kennismaatte, kan ik mij echter nog goed herinneren. Zo was er *Songs from the Wood* van het gelijknamige album, het best omschreven als een excentrieke folkplaat. Anderson had net ervoor een boek cadeau gekregen met Engelse folklore en sagen, die hier losjes gecombineerd worden met poëtische verhaaltjes over liefde en seks. Mijn favoriet op dit album is momenteel *Velvet Green*, waar je onder andere de spitsvondige strofe 'And August's rare delight may be April's fool' op kunt horen. Maar ook *Cup of Wonder*, *Hunting Girl* (over beffen) *Pibroch* (*Cap in hand*) en *Fire at Midnight* haalden zowel de mixtape als mijn favorietenlijstje.

Songs from the Wood was lang mijn lievelingsplaat, maar de jaren erna ben ik ook de andere albums meer en meer gaan waarderen. Jethro Tull's muziek wordt doorgaans omschreven als blues, progressieve rock of folk, maar kent ook invloeden van klassieke muziek (vooral Bach), hard rock en jazz. De band kaapte zelfs ooit een heavy metal-Grammy weg voor de neus van Metallica, maar vond dat toch te ver gaan en kwam niet opdagen. De diversiteit aan muziekstijlen is waarschijnlijk ook de reden dat Jethro Tull nooit echt tot de mainstream behoorde. De enige bindende factor in Jethro Tull is misschien frontman Anderson, de dwarsfluitspelende minstrel, die bekend is om zijn extravagante podiumpersona en zijn pose op één been tijdens de fluitsolo's (iets wat hij wijt aan zijn strakke broeken).

De overige bandleiden wisselden regelmatig, enkel gitarist Martin Barre hield het een aanzienlijke tijd uit. Mede hierdoor is elk album uniek, waardoor je, als je het ene beu bent, je gewoon

een ander album kunt opleggen voor een totaal andere sound. Zo kun je jarenlang enkel Tull-albums luisteren en nog steeds volhouden dat je een zeer gevarieerde muzieksmaak hebt.

Zelf doe ik dat al zo lang dat ik de albums nu kan linken aan levensgebeurtenissen. Zo heb ik het van de pot gerukte *A Passion Play* op repeat gezet bij mijn eindexamen beeldende kunsten, waarna ik de feedback kreeg: 'Dit is zo lelijk en knullig dat het briljant is.' In Leuven ontdekte ik *Aqualung*, een album met wat goed scherpe maatschappijkritiek, waarvan de nummers nog weleens de playlist van Fak Letteren en de Libertad halen. Het titelnummer *Aqualung*, over een afgetakelde zwerver, heeft als basis en opening een geweldig gitaarriff, iets wat volgens Anderson een beetje geïnspireerd is op de opening van Beethovens Vijfde Symfonie. Bij nood aan meer sterk gitaarwerk grijp ik echter vooral terug naar *Heavy Horses*, waar het eerder genoemde *Acres Wild* op te vinden is. Het kalmere, melodische album *Benefit* heeft me dan weer bij menig (liefdes-)verdriet bijgestaan. Momenteel luister ik vooral de eerste albums en livesessies van eind jaren '60, de nummers op *Stand Up* en *This Was*. Toch zou ik ook graag het poëtische conceptalbum *Thick as a Brick* vernoemen in deze lofredre, en halen *Minstrel in the Gallery* en *Warchild* ook nog regelmatig mijn playlist.

Jethro Tull kaapte zelfs ooit een heavy metal-Grammy weg voor de neus van Metallica, maar vond dat toch te ver gaan en kwam niet opdagen.

Na al deze complimenten, zou ik graag toch een kleine kanttekening plaatsen. Het nummer *Sossity is a woman* is namelijk op muzikaal vlak een van mijn favorieten, maar de songtekst is een kritiek op de maatschappij die kort gezegd inhoudt dat de samenleving een vrouw is. Verdorie Ian, dat is niet lief! Gelukkig vindt hij het zelf tegenwoordig ook een zwak mopje. Toch moet je dit mopje zeker beluisteren, en neem dan gelijk de andere nummers op *Benefit* mee. Een luister vervolgens alle andere albums. Over een paar jaar zullen we een fanclub oprichten.☺

'Goed doen betekent soms ook niet ingrijpen'

Tussen twee operaties door ontmoeten we Liesbeth Lewi in het doolhof van Gasthuisberg. In een knus vergaderzaaltje vertelt de gynaecologe ons over haar leven in het ziekenhuis en ernaast.

door [Lien De Proost](#) en [Laurien Ceuterick](#)

U bent van de Kempen afkomstig en studeerde in Leuven. Waar ligt uw hart?

'Goh, mijn hart ligt overal. Maar ik ben altijd blij als ik het Kempens accent nog eens hoor. Toen ik daar woonde, vond ik dat niet mooi. Mijn mama is van West-Vlaanderen en dus spreek ik zelf geen Kempens. Jammer genoeg heb ik dat nooit opgepikt. Vroeger vond ik dat een beetje een Viking accent. Maar nu vind ik het echt heel charmant.'

Waarom koos u in Leuven voor de wereld van de geneeskunde?

'Dat is een moeilijke vraag. Ik denk dat mensen soms achteraf verhalen maken over waarom ze voor iets kozen. Ik heb Latijn-Grieks gedaan in de humaniora en ik was altijd heel gepassioneerd door archeologie en oude talen, maar ik had schrik om zo een kluizenaar te worden. Geneeskunde is wel een beroep dat je dwingt om met mensen om te gaan. Dus ik denk dat dat zeker een rol heeft gespeeld om ervoor te kiezen, het menselijke aspect.'

En dan vond u de weg naar de gynaecologie?

'De gynaecologie als specialisatie is heel mooi. Het is heel verscheiden. Je hebt het chirurgische aspect, wij opereren namelijk ook, maar je hebt ook het puur verloskundige aspect. Je hebt altijd twee patiënten tegelijk, de ongeboren baby en de moeder. Daarnaast is ook heel de sociale context rond dat toekomstig kindje belangrijk natuurlijk. Dus voor mij was dat vooral heel breed, de mens als meer holistisch beschouwen in de gehele geneeskunde eigenlijk. Niet alleen het technische, maar heel gevarieerd.'

Naast uw job in het ziekenhuis bent u ook bezig met academisch onderzoek en lesgeven.

'Ja, dat klopt. Ik ben gynaecoloog, maar ben in een klein deeldomein terecht gekomen: meerlingen. Mijn onderzoek is gebaseerd op problemen die we bij tweelingen zien, specifiek bij identieke tweelingen die een moederkoek delen. Het probleem is dat we patiënten hebben die van overal komen. We weten al veel over het verloop van de zwangerschap en hoe de kindjes het onmiddellijk na de geboorte doen, maar we hebben heel weinig informatie over hoe de gezinnen op lange termijn evolueren. Dat is natuurlijk moeilijk te onderzoeken omdat mensen verdwijnen. Je krijgt af en toe nog wel eens een kaartje, maar niet systematisch. Daarom starten we nu een nieuw onderzoek dat focust op die evolutie op langere termijn, die ook erg belangrijk is.

Daarnaast geef ik les over wetenschappelijke methodologie. Ik vind dat boeiend omdat het noodzakelijk is dat studenten leren kritisch te zijn en niet alles te geloven wat er gepubliceerd wordt. Dat ze zelf inzicht krijgen in wat een goede studie is en wat een wetenschappelijke methode is.'

Uw job brengt ongetwijfeld veel stress met zich mee.

'Ja, ik denk dat sport heel belangrijk is om hier mee om te kunnen gaan. Dat hoeft daarom geen marathon te zijn, maar gewoon iets doen wat je graag doet en daardoor beseffen dat er niet alleen je hoofd is, maar ook je lichaam waarvoor je zorg moet dragen. Natuurlijk zijn ook familie en vrienden belangrijk. Je moet proberen, ondanks de lange uren, om tijd voor hen vrij te maken. Ik denk ook dat een goede partner heel belangrijk is. Uiteindelijk moet je ergens je energie halen om terug te geven aan je patiënten.'

'Als je zelf een leeg vat bent, dan heb je niet veel te geven. Die zelfzorg is toch ook wel heel belangrijk. Ik denk dat vroeger de dokters vooral mannen waren en die hebben daar misschien minder last van. Maar sowieso voor elke mens is het belangrijk om voldoende te investeren in het leven buiten het werk.'

Hoe bewaakt u de grenzen tussen werk en vrije tijd?

'Dat is een dagelijkse strijd. Als je mijn man zou interviewen, is dat een heel ander verhaal. Dit weekend bijvoorbeeld: je hebt dan deadlines voor beursaanvragen, maar je moet dat allemaal 's nachts doen. Zondagnacht kwamen we elkaar tegen in de badkamer. Mijn man stond op en ik besloot toch nog twee uren te gaan slapen. Dat is gelukkig niet elke week zo. Maar het is goed dat je iemand hebt die dan zegt dat dit niet oké is.'

Als er tijdens een operatie iets misgaat, neem je dat mee naar huis?

'Je neemt dat wel mee denk ik. Als het gaat over verlies van een kind of een ernstige

complicatie, dan neem je dat wel mee. Je blijft ook maar een mens. Ik probeer met de fiets naar het werk te gaan, en het helpt wel als je dan de berg af fietst. Ook daarom is het belangrijk dat je zorgt, ook voor jullie later, dat je een warm nest hebt. Als je dan thuiskomt, dan doet dat ook veel. Ik denk als je dan in een leeg huis zou komen, dat dat wel anders is. Als er weer dingen rondom je gebeuren, dan plaats je dat weer in perspectief.'

U heeft zelf geen kinderen. Heeft dat te maken met de job die u gekozen heeft?

'Goh, dat is moeilijk te zeggen achteraf. Ik heb op een gegeven moment wel kinderen gewild. Ik ben een man tegengekomen die al drie volwassen kinderen had. Ik vind de Charlie Chaplin toestanden wat raar, dat uw plusdochter tegelijkertijd met jezelf moeder wordt, dus ik zag dat niet zitten. Ik moet ook zeggen: globaal gezien vind ik dat er al heel wat mensen op deze planeet rondlopen. Ik voel dat niet als een gemis, en dat is ook mede dankzij de kinderen van Luc die mij altijd direct aanvaard hebben, en wier kinderen ik ook mee op de wereld heb gezet.'

'Het is voor elke mens belangrijk om voldoende te investeren in het leven buiten het werk'

'Ik ben blij dat ik dat gemis niet voel. Ik zie veel patiënten die koste wat kost alles doen voor een zwangerschap. Ik heb dat zo niet. Ik vind mezelf nu ook weer niet zo speciaal dat ik vind dat ik mij per se moet voortplanten. Er zijn al zoveel mensen. Je kan je ook op andere manieren nuttig maken in de maatschappij. Maar ik heb veel bewondering, het moederschap is echt een belangrijke taak. Ik vind het fantastisch dat je een warm nest kunt creëren en daaruit mooie volwassenen kunt laten zwermen. Ik ben altijd wat te druk bezig geweest met mijn werk waarschijnlijk. En dan ook relaties, dat moet dan ook juist passen.'

Had ik nu een man tegengekomen die nog geen kinderen had, dan had ik waarschijnlijk wel kinderen gehad. Het heeft alles te maken met de omstandigheden. Het is geen bewuste keuze van "ik wil geen kinderen", maar het is met de stroom zo gegaan.'

U was promotor van Kypros Nicolaidis, die onlangs een eredoctoraat ontving.

'Ja, dat was heel leuk. Het is een man die veel heeft bewogen in ons vak. Vooral naar screening toe, maar ook in verband met de behandeling van baby'tjes met afwijkingen.'

Wat maakt dat iemand zoiets verdient op academisch vlak?

'Bij professor Nicolaidis was dat duidelijk. Hij heeft de praktijkvoering echt veranderd. Wat bewonderenswaardig is, is dat hij altijd zijn eigen ding heeft gedaan. Hij heeft altijd gezorgd dat hij zijn eigen sponsoring had voor onderzoek en had het niet zo voor alle conventies. Hij heeft wel erg moeten strijden tegen heilige huisjes en comités, maar is er toch in geslaagd om in ons domein heel mooie onderzoeken te publiceren.

Het eredoctoraat was ook een gelegenheid om ons domein van prenatale geneeskunde, wat een mini-domein is binnen de wereld van de geneeskunde, onder de aandacht te brengen. Het is een

relatief nieuw concept om ongeboren baby'tjes te behandelen. De problemen aan het begin van het leven zijn heel belangrijk. Die kleine baby'tjes zijn natuurlijk de toekomst.'

Hoe voelt het om in te grijpen in het leven van een baby'tje dat nog niet geboren is?

'Waar ik altijd goed over nadenk is: het is niet omdat je veel dingen kan doen, dat je veel dingen moet doen. Er is heel veel mogelijk, maar ik denk ook dat het heel belangrijk is om te kijken wat de wensen van de ouders zijn en in hoeverre zij willen ingrijpen. Kindjes redden is een zaak, maar je wil toch liefst dat die een normaal leven kunnen leiden. Ik denk dat je dat moet bewaken als arts, dat je altijd meer goed dan kwaad moet proberen doen. En dat "goed doen" soms ook "niet ingrijpen" betekent. Als ouders een bepaalde weg niet wensen te bewandelen, moet je daar respect voor opbrengen.'

De wetenschap gaat snel vooruit. Hoe denkt u dat de toekomst er zal uitzien voor uw vakgebied?

'Dat is een goede vraag. Soms denk ik dat ze ons nooit gaan kunnen vervangen. Een beetje arrogant misschien, maar ik zie niet goed in hoe je een bevalling met een robot zou kunnen doen. Tenzij iedereen een keizersnede zou krijgen

natuurlijk, dat zou je eventueel wel kunnen robotiseren. Ik denk dat we in de toekomst vooral zullen moeten focussen op communicatie met en begeleiding van de patiënt. Communicatie gaat belangrijker worden. Je merkt dat nu al. Mensen lezen veel informatie op internet. Ik vind dat heel prettig, omdat je dan iets hebt om op in te spelen. Iedereen komt met een andere invalshoek.

Ik denk dat bijvoorbeeld artificiële intelligentie een deel van ons werk zeker zal overnemen, maar het maken van complexe keuzes in een specifieke situatie, daar heb je nog altijd artsen voor nodig. Deze moeten dan samen met de patiënt kiezen. Alhoewel dat daar misschien ook al algoritmes voor bestaan. Toch, geneeskunde grijpt in in het welzijn van de mens. Menselijk contact zal volgens mij essentieel blijven.'

'Waar ik altijd goed over nadenk is: het is niet omdat je veel dingen kan doen, dat je veel dingen moet doen'

NAVRAAG

NAVRAAG

(‘Ik heb graag dat mensen kritisch zijn, omdat dat je uitdaagt als arts’) © Daphne de Roo

Merkt u veranderingen op in de manier waarop patiënten naar een raadpleging komen?

'Ja. Internet speelt hier een grote rol, denk ik. Mensen zijn geen onbeschreven bladen meer. Ik heb graag dat mensen kritisch zijn, omdat dat je uitdaagt als arts. Sommige artsen vinden het vervelend wanneer patiënten zelf met oplossingen komen. Ik vind dat leuk omdat, en ik denk in alle vakgebieden, er verschillende mogelijkheden zijn in de meeste pathologieën. Als arts denk ik vooral dat het onze taak is om de patiënt te helpen kiezen.

Bijvoorbeeld, doe ik een NIPT test of niet? Als die NIPT test iets toont, hoe moet het dan verder? In het begin van mijn carrière was het eerder 'meneer dokter zal wel zeggen wat er moet gebeuren', maar nu is dat anders.

Ik merk ook dat de sociale problematiek toeneemt. Misschien is dat vooral in mijn hoofd, maar ik denk het niet. Het gaat vooral over de mensen die van de vierde wereld komen, mensen die generationeel niet mee kunnen. En dan natuurlijk ook de allochtone populatie. Dat blijft toch een heel andere benadering, waar je als arts gevoelig voor moet zijn en rekening mee moet houden. In het algemeen voel ik toch dat de ongelijkheid in de maatschappij toeneemt.'

Hoe kijkt u terug naar uw deelname aan het televisieprogramma Topdokters?

'Ik zou dat niet opnieuw doen. Hm, ik zou het misschien wel terug opnieuw doen als ik het nog nooit gedaan had, maar niet opnieuw doen nu

ik weet wat het is. Ik sta niet graag in de belangstelling. Dat is geen deel van mijn karakter. Ik vond de constante aanwezigheid van de camera's heel vervelend. Er zijn mensen die daar echt voor openstaan en dan openbloeien, maar ik niet. Ik vond mijn job eigenlijk al belastend genoeg, dus dit kon daar eigenlijk soms gewoon niet bij.

'In het begin van mijn carrière was het eerder "meneer dokter zal wel zeggen wat er moet gebeuren", maar nu is dat anders'

Ik moet wel zeggen: het waren fantastische mensen, de mensen van Woestijnvis. Dat heeft echt het verschil gemaakt voor mij. Ik ben nog altijd bevriend met de journaliste die mij toen gevolgd heeft. Dat was natuurlijk niet altijd een gemakkelijke relatie, iemand die de hele tijd op uw huid zit. Maar toch, we zijn nog altijd goede vrienden.'

Heeft u zelf een groot voorbeeld?

'Da's onnozelen, maar mijn vader is mijn grote voorbeeld. Ik mis hem nog altijd. Hij is nu bijna vier jaar geleden gestorven. Ouder en kind, dat

is echt mooi. Als ouder geef je altijd onbewust voorbeelden aan je kinderen, en die worden opgepikt. Daar sta ik soms van versteld. Dan doe ik dingen en denk ik: waarom doe ik dat nu zo? En dan concludeer ik dat ze dat bij ons thuis ook zo deden. Dat vind ik mooi.

Ik denk wel dat je altijd je eigen weg moet volgen. Ik heb daarom ook geen voorbeeld van hoe ik exact zou willen zijn. Je moet echt zijn wie je wil zijn. In die zin heb ik niet echt een voorbeeld, omdat ik heel fel geloof dat je jezelf moet vinden in wat je doet. Je kunt bewondering hebben voor mensen, en dat heb ik voor een aantal mensen, zonder dat je daarom die persoon wil zijn. Dat zijn twee andere dingen. Dat tweede heb ik niet.'

In een eerder interview stelt u dat uw muzieksmaak reikt van Ed Sheeran tot Rachmaninov. Waar luistert u naar wanneer u opereert?

'Ik zet in ons nieuw operatiekwartier altijd Norah Jones op. Rustige muziek. Ik vind dat de muziek voor iedereen die werkt aanvaardbaar moet zijn. Rachmaninov is op zich al vrij dramatisch en als er dan nog eens wat bloed aan te pas komt...' (lacht)

Als u moet kiezen: onderzoek, lesgeven of uw job in het ziekenhuis?

'Mijn job in het ziekenhuis is toch wel wat ik het liefste doe. Onderzoek ook wel en de wereld van de studenten eigenlijk ook wel, maar als ik echt moest kiezen, dan koos ik voor mijn patiënten.' ☺

Tip van Flip
Mais is nice.

Hobby van de week
Paaseieren rapen

Nieuw stadsbestuur maakt bocht van 180°
Na jarenlange repressie tegen wildplassen installeert ze nu een openbaar bidet.

Mo Ridouani:
"Geen betere bio-mest dan kakken in de bloembakken."

De vijg is keineig

door Janus Kosjer
Genoeg gelachen. Tijd voor wat leuke weetjes over vijgen.

Wist je dat de vijg een van de oudste bekende vruchten ter wereld is? Dat is ook te zien in culturele producten zoals schilderijen en de Bijbel, want het vijgenblad werd immers door die dekselse Adam en Eva gebruikt om hun edele delen te bedekken nadat ze van de appel gegeten hadden.

Maar niet enkel het blad van de vijgenplant wordt gebruikt, ook van de vrucht zelf kan je genieten. Gewoon uit het vuistje (rauw of gekonfijt), in een lekkere confituur of in een door Jamie Oliver ontworpen sexy slaatje.

De bloem van de vijg is dan weer super zeldzaam - waardoor hij in boeddhistische en hindoeïstische spreekwoord 'zoeken naar een bloem in een vijgenplant' gebruikt wordt als alternatief voor 'zoeken naar een naald in een hooiberg.'

In de multiculturele samenleving die de mensheid in 2019 poogt te zijn, kan de vijg trouwens niet symbolischer zijn. Een slordige 9000 jaar geleden werd de vrucht verbouwd in de Jordaanvallei, maar ondertussen is die overal ter wereld te vinden: Van California tot Hongarije, van Latijns-Amerika tot Azië. In een wereld zo verdeeld als de onze, zouden we beter een voorbeeld nemen aan de overal aardende vijg.

Na tegenvallend seizoen Temptation Island
Vijf op zoek naar nieuw spraakmakend TV-Format

Brand in Notre-Dame verhit wereldwijd de gemoederen

Ugandese buurtbewoners houden vurig debat over welke miljardair de renovatie mag opeisen

Op Pasen vieren we de verrijzenis van ons aller leermeester Jezus Christus

Zelfs genageld aan het kruis liet hij zijn eeuwige optimisme blijken

Maak kans op onze fantastische hoofdprijs-dink: Taart van de week!
Antwoorden duidelijk leesbaar op een gele briefkaart insturen naar:
Veto-KU Leugen, 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven

Meisjesseniorenkonvent geeft fiat aan feministische studentenclub

door Dames Jean

Primeur in het Leuvense clubleven. Het Meisjesseniorenkonvent gaf gisteren haar goedkeuring aan de oprichting van een feministische club, die de naam 'Vader Harige Pruim' zal dragen.

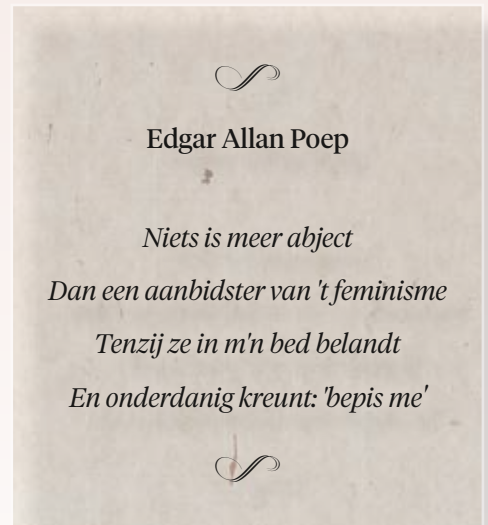
Veto sprak met preses in spe An De Haard op het zonovergoten terras van De Werf, benieuwd naar het wie, het wat en het waarom van de eerste feministische studentenclub in Leuven.

'Het idee voor een feministische club is eigenlijk ontstaan op de Oude Markt, toen een aantal heethoofdige mannen zich opnieuw aan ons vergreep tijdens een avondje uit. Wij zijn het patriarchistische gedachtegoed en de wijze waarop vrouwen behandeld worden in deze maatschappij meer dan beu, en besloten met Vader Harige Pruim een ontmoetingsplaats te bieden voor gelijkgestemde vrouwen.'

Volgens De Haard heeft Vader Harige Pruim geen bezwaar tegen de ondertekening van het onder

clubs fel omstreden doopcharter: 'Onze ontgroening zal er heel wat anders uitzien dan de vaak drankrijke studentendopen. Zo zullen wij schachten bijvoorbeeld opdragen om zich drie maanden lang niet te scheren of deel te nemen aan een nachtelijke beha-verbranding op de Grote Markt, volledig naakt. Visolie is hoe dan ook niet aan ons besteed. Wél zullen nieuwelingen zich moeten insmeren met visingewanden voor ze het nachtleven intrekken. Benieuwd hoeveel mannen dan nog naar hun kont zullen grijpen. (grijnst)'

Vader Harige Pruim treedt vanaf volgend academiejaar officieel toe tot het Konvent, en zal het jaar feestelijk openen met een women-only fuif, op één man na. 'Alle studentes die zich van het mannelijke juk willen verlossen zijn welkom. Er zal drank geserveerd worden aan democratische prijzen, en Sam Gooris zal ons clublied 'Laat Het Gras Maar Groeien' brengen tijdens een kort optreden. Komen is de boodschap!' besluit een enthousiaste De Haard.

Edgar Allan Poep

Niets is meer abject

Dan een aanbieder van 't feminisme

Tenzij ze in m'n bed belandt

En onderdanig kreunt: 'bepis me'

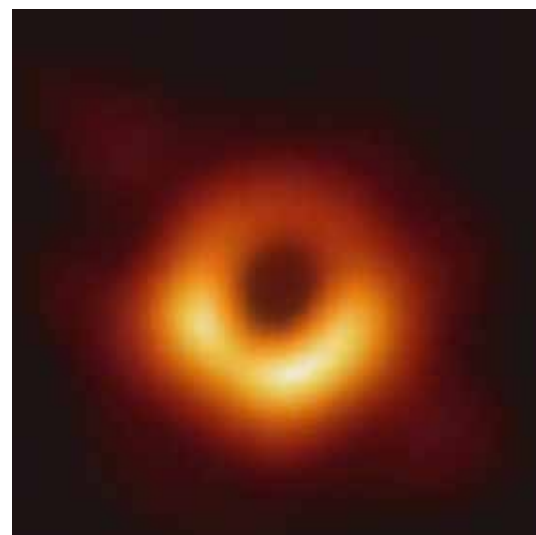
internationaal

De Europese Unie als circustent

In 'De nieuwe politiek van Europa' schetst Europees historicus Luuk van Middelaar in 2017 hoe de EU leerde harde, politieke keuzes te maken. Hoe staat die EU er anderhalf jaar later voor?

opinie

Zwart gat, so what?

Heel wat vragen omtrent de dure eerste fotografische weergave van een zwart gat zijn terecht. Maar ook beantwoordbaar.

5 mei 2018 — *internationaal*

Interview Goedele Liekens

Interview met seksuologe en Open-VLD politicus Goedele Liekens over ontwikkelingssamenwerking met een feministsche inslag.

Actie tegen proefdieren

— 25/4/2019 — *sociaal*

Op woensdag 24 april is een actie gepland aan het rectoraat tegen het gebruik van proefdieren aan de KU Leuven, op Wereld-dierenproevendag. De organisatoren pleiten er voor proefdiervrije alternatieven.

Babylon rijkt literaire prijs uit

— 26/4/2019 — *onderwijs*

24 april vindt de uitreiking van de jaarlijkse Interuniversitaire Literaire Prijs plaats. Ontdek wie de hoofdprijzen wegkaapten en misschien wel de toekomst van het Vlaamse literatuurlandschap worden.

EDU by KU Leuven

— 26/4/2019 — *onderwijs*

Update: De educatieve masteropleidingen kregen hun definitieve vorm.

Vincent Nollet
hoofdredacteur
vinsent@veto.be
@vinsentnollet

Daphne de Roo
redactiesecretaris
daphne@veto.be
@daphnederoo

Daan Delespaul
redacteur Internationaal
daan@veto.be
@DDelespaul

Lien De Proost
redacteur Sociaal
lien@veto.be
@ProostLien

Rani Goelen
redacteur Student
rani@veto.be
@Ranigoelen

Jan Costers
redacteur Cultuur
jan@veto.be
@Jcosters

Anneka Robeyns
redacteur Beeld
anneka@veto.be
@AnnekaRobeyns

Benno Debals
redacteur KU Leuven
benno@veto.be
@BennoDebals

Vincent Cuypers
redacteur Opinie
vincent@veto.be
@v_cuypers

Veto is een uitgave van de Leuvense studentenkoepel LOKO. De standpunten verdedigd in Veto stemmen niet noodzakelijk overeen met de standpunten van LOKO. Wil je hier volgende keer ook vernoemd staan? Kom dan naar onze Redactievergadering, elke vrijdag om 16u op de tweede verdieping in de 's Meiersstraat 5; of stuur een mailtje naar veto@veto.be met een antwoord op de vraag 'Waar had je als kind het meeste schrik van?'

eindredactie Arne De beer en leeuw in de Teletubbies Van Lautem, Mathilde De kat van mijn oma genaamd Ludwig Dams, Daphne De balletjuf de Roo, Lien De Proost, Tom Dinneweth, Vinsent Griezeverhalen voor ettertjes Nollet, Anneka Robeyns, Pieter Juf Ilse van de derde kleuterklas Jespers, Sjaak Tromp Meesters, Frank Claikens, Benno Meneer pastoor Debals, Jan Karbonkel Costers, Abel Romkes, Sjaak de tweede helft van 'O Brother Where Art Thou' Tromp Meesters **vormgeving** Daphne de Roo, Frank spinnen Claikens **cover** Philip Lammens, Frank Claikens **schrijvers** Jan Costers, Vinsent Nollet, Lien Kleine diertjes De Proost, Arne Van Lautem, Rani Goelen, Ana Van Liedekerke, Benno Debals, Tijs de colofonvraag vergeten in te vullen Keukeleire, Daan Delespaul, Mikhail Zombie-serieoordende-Sinterklaas Efimenko, Daphne de Roo, Jef De walrus uit Pingu Cauwenberghs, Mirjam Eren, Tom Dinneweth, Mathilde Dams, Pieter Jespers, Josefien De tandarts Truyers, Abel God Romkes, Arthur legit judgy, salty, parents die echt cringe zijn als ze dabben Hendrixx, Astrid De laatste scene van Sneeuwwitje waarin de heks van de rots wordt gegooid Soetewey, Laurien Ceuterick **illustratoren** Anneka Robeyns, Kaylan Saro, Daphne de Roo, Justine Lambrechts **fotografen** Daphne de Roo, Daan Delespaul, Bavo de scène on drugs in de Winnie The Pooh animatiefilm Nys **strip** Anneka Robeyns, Theti Osimo, Philip Lammens, Guillaume Deprez, Ruben Algoet **KU Leuven** Frank Claikens, Arne Van Lautem, Benno Debals, Jan Costers **v.u.** Daphne de Roo

de kringwinkel

IJzerenmolenstraat 10-12, Heverlee • Diestsestraat 253, Leuven

Andere winkels: Dilbeek • Halle • Laken • Opwijk • Overijse • Sint-Pieters-Leeuw • Vilvoorde • Wespelaar

Gratis ophaling herbruikbare spullen 070 222 002 – www.vites.be

ViTeS

EEN GOED KOT HEEFT HET KOTLABEL!

- ✓ studentvriendelijk
- ✓ brandveilig
- ✓ comfortabel wonen
- ✓ eerlijk huurcontract

ZOEK OP KOTWIJS.BE

De zoekwijzer voor je kot met Kotlabel in Leuven